

University of
Sistan and Baluchestan

Iranian Academy of
Management Sciences

Identifying and Prioritization of Good Governance Effective Factors Focused on a Sustained Development Approach

Vahid Peyghan¹, Nour Mohammad Yaghoubi^{2*}, Aleme Keikha³

1. PhD Student in Public Administration, Department of Public Administration, Zahedan Branch, Islamic Azad University, Zahedan, Iran.
2. Professor, Department of Management, University of Sistan and Baluchestan, zahedan, Iran. (Corresponding Author). Email:yaghoubi@mgmt.usb.ac.ir
3. Assistant Professor, Department of Management, University of Sistan and Baluchestan, zahedan, Iran.

Abstract

One of the new approaches to development is good governance model which has an effective role in controlling corruption, government effectiveness, political stability, quality of laws and regulations; therefore, the present study aims to identify and prioritize the factors affecting good governance with sustainable development approach. It was done in government organizations of Sistan and Baluchestan province. For this purpose, after defining the subject and conducting initial exploratory and library studies, the identified factors and components were weighed with the opinion of experts and after obtaining their corrective opinions based on the relevant statistical methods, analysis and finally the appropriateness of the model, components and factors. They reached a consensus. The statistical population in the qualitative part of the research includes 11 academics and professionals familiar with the subject who were selected in a non-probabilistic and judgmental manner and the required information was collected from them through a semi-structured interview method. In order to prioritize the research indicators, a researcher-made questionnaire was distributed among 400 managers and experts of the governorate, governorship and faculty members of the university in Sistan and Baluchestan province who were selected by stratified random sampling. Data analysis Obtained in this section was done using the Soara technique. Finally, the research findings showed the components of comment and accountability, quality of laws, corruption control, rule of law, transparency, vision and planning, effectiveness and efficiency, ethics, responsibility, trust, justice, poverty alleviation, economic growth Participation, institutional development, meritocracy, central trust and political stability, and anger, respectively, are

important components of good governance with a sustainable development approach.

Introduction

One of the critical challenges and concerns that social scientists, elites, and politicians face in developing countries is the issue of development and underdevelopment (Yarahmadi and Almasifard, 2017). Recent studies show that the issue of governance may facilitate sustained development processes for nations (Zoheiri, 2014). Good governance as an innovative approach toward development is critically significant (Emam-Jomezade et al., 2016). Good governance is a novel narration of democracy, human rights, accountability, participation, and the rule of law. Further, it also provides a framework in which all these goals and values come together and pursue human development objectives, including public-based economic, political, social, and cultural development (Deghati et al., 2020). Therefore, developing countries like Iran must pay special attention to the concept of good governance and its effective factors to facilitate sustained development, particularly in border provinces such as Sistan and Balochistan Province.

Case study

The present research studies and prioritizes good governance model components focused on a sustained development approach in Sistan and Balochistan Province. Thus, the case study is selected public organizations in Sistan and Balochistan Province.

Materials and Methods

This is an applied mixed (qualitative-quantitative) research method. The qualitative research population included academic experts and practitioners in Sistan and Balochistan Province. 11 individuals were selected as research samples through the snowball sampling method. For the quantitative study, the research populations were 816 managers and state government and governorship experts in Sistan and Balochistan Province. Four hundred individuals were selected as the qualitative research sample through a stratified random sampling method. Research qualitative data were collected through desk research and research background. Then, the effective factors were measured using a semi-structured interview with experts. Research quantitative data were also gathered through a researcher-made questionnaire. Research qualitative data were analyzed by the Meta-synthesis method. Further, the research model was verified by the Fuzzy Delphi Method. Then, the structural equation modeling was also used through SMART PLS (second version). Moreover, the indicators were prioritized using the Soara technique.

Discussion and Results

The present research reviewed 54 good governance articles using a meta-synthesis method and determined the relevant codes. Then, 18 effective

indicators were identified using the Fuzzy Delphi Method in two rounds to verify the research model. All 18 indicators were confirmed as the effective final indicators. In addition, the Soara technique results revealed that Voice and Accountability indicator (0.141) was the most significant factor for good governance focused on sustained development, followed by regulatory quality (0.131). The Control of Corruption (0.123) and Rule of Law (0.102) indicators were placed third and fourth. Moreover, finally, the last place goes to the Transparency indicator (0.095).

Conclusion

A deep understanding of the good governance concept could provide valuable criteria to help communities and governments better understand the relationship between various institutional forms and ways to offer socio-economic health for citizens. Indeed, citizens may hold the government accountable for any decisions that affect people. On the other hand, freedom is the inalienable right of any citizen; so, people must be able to choose their objectives and freely express their opinions as freedom of expression results in engagement and participation. Such participation legitimizes institutions and organizations on the one hand and improves life satisfaction and quality of life on the other hand.

Keywords: Good governance, sustainable development, Sistan and Baluchestan.

Article Type: Research Article

Cite this article: Peyghan, V., Yaghoubi, N.M., & Keikha, A. (2022). Identifying and Prioritization of Good Governance Effective Factors Focused on a Sustained Development Approach *Public Management Researches*, 15 (55), 93-123. (In Persian)

DOI: 10.22111/JMR.2022.40358.5640

Received: 03 Nov. 2021 **Revised:** 29 Dec. 2021 **Accepted:** 09 Jan. 2022

© The Author(s).

Publisher: University of Sistan and Baluchestan

شناسایی و اولویت‌بندی عوامل موثر بر حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار

وحید پیغان^۱ - نورمحمد یعقوبی*^۲ - عالمه کیخا^۳

۱. دانشجوی دکتری مدیریت دولتی، گروه مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زاهدان، ایران.
۲. نویسنده مسئول، استاد تمام، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران.
yaghoubi@mgmt.usb.ac.ir
۳. استادیار، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران.

چکیده

یکی از رویکردهای نوین به توسعه، الگوی حکمرانی خوب است که نقش موثری در کنترل فساد، اثربخشی دولت، ثبات سیاسی، کیفیت قوانین و مقررات دارد؛ از این رو پژوهش حاضر با هدف شناسایی و اولویت‌بندی عوامل موثر بر حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار در سازمان‌های دولتی استان سیستان و بلوچستان انجام شد. روش پژوهش برحسب هدف کاربردی و برحسب نوع داده‌ها آمیخته (کیفی - کمی) با رویکرد اکتشافی است؛ بدین ترتیب که با استفاده از روش فراترکیب تعداد ۵۴ مقاله در حوزه حکمرانی خوب مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت و شاخص‌های پژوهش شناسایی شد. عوامل و مولفه‌های شناسایی شده با نظر خبرگان سنجیده و پس از اخذ نظرات اصلاحی ایشان بر اساس روش‌های آماری مربوطه تحلیل و در نهایت تناسب مدل، مولفه‌ها و ترکیب عوامل به اجماع آنان رسید. جامعه آماری در بخشی کیفی پژوهش شامل ۱۱ نفر از خبرگان دانشگاهی و حرفه‌ای آشنا با موضوع بود که به صورت غیر احتمالی و قضاوتی انتخاب و با روش دلفی اطلاعات مورد نیاز از ایشان جمع‌آوری شد. در ادامه در راستای اعتباریابی مدل پژوهش پرسشنامه پژوهش طراحی و در بین ۲۱۶ نفر از اعضای نمونه شامل مدیران و کارشناسان استانداری، فرمانداری و اعضای هیات علمی دانشگاه در سطح استان سیستان و بلوچستان که به روش تصادفی طبقه-ای توزیع گردید. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار Smart PLS 2 استفاده شد. در نهایت یافته‌های پژوهش نشان داد شاخص‌های اظهار نظر و پاسخگویی، کیفیت قوانین، کنترل فساد، حاکمیت قوانین، شفافیت، چشم‌انداز و برنامه ریزی، اثربخشی و کارایی، اخلاق محوری، مسئولیت‌پذیری، اعتماد محوری، عدالت، فقرزدایی، رشد اقتصادی، مشارکت، توسعه نهادی، شایسته‌سالاری، اعتماد محوری و ثبات سیاسی و خشم به ترتیب مهمترین مولفه‌های حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار می‌باشند.

واژه‌های کلیدی: حکمرانی خوب، توسعه پایدار، سیستان و بلوچستان.

استناد: پیغان، وحید؛ یعقوبی، نورمحمد؛ کیخا، عالمه (۱۴۰۱). شناسایی و اولویت‌بندی عوامل موثر بر حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار، پژوهش‌های مدیریت عمومی، ۱۵(۵۵)، ۹۳-۱۲۳.

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۱۹

تاریخ ویرایش: ۱۴۰۰/۱۰/۰۸

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۸/۱۲

DOI:10.22111/JMR.2022.40358.5640

نوع مقاله: علمی پژوهشی

حق مؤلف © نویسندگان

ناشر: دانشگاه سیستان و بلوچستان

مقدمه

یکی از مهم‌ترین چالش‌ها و دغدغه‌هایی که صاحب‌نظران علوم اجتماعی، نخبگان و دولت مردان سیاسی کشورهای در حال توسعه با آن مواجه می‌باشند، بحث توسعه و توسعه نیافتگی است (Yarahmadi & Almasifard, 2017:3). این توسعه نیافتگی مشکلات فراوانی نظیر فقر، نابرابری، تبعیض، فساد، تخصیص نادرست منابع انسانی و مادی، بی‌ثباتی اقتصادی و سیاسی، نرخ تورم بالا و غیره را به دنبال دارد (Zayanderoudi et al., 2017:26). از سوی دیگر بسیاری از روندهای فعلی توسعه افراد زیادی را فقیر و آسیب پذیر می‌کند و در عین حال به محیط زیست آسیب می‌رساند. لذا این سوال مطرح می‌شود که چگونه توسعه می‌تواند در سده آینده مؤثر واقع شود و به جمعیتی دو برابر جمعیت فعلی خدمت کند؟ درک این مسأله، دیدگاه ما را نسبت به توسعه وسعت بخشیده و دیگر به توسعه فقط از مفهوم محدود آن یعنی رشد اقتصادی در کشورهای در حال توسعه نگاه نمی‌شود. بنابراین مسیر توسعه جدیدی مورد نیاز است، یعنی نوعی از توسعه که باعث پایداری پیشرفت و ترقی بشر نه فقط در چند مکان و به مدت چند سال بلکه در کل این سیاره خاکی و برای آینده‌ای دور دست شود (Molaei & Amin Mansour, 2018: 844). در حقیقت توسعه اقتصادی علاوه بر آنکه رشد اقتصادی را دربرمی‌گیرد، بلکه ابعاد کیفی دیگر نظیر تغییرات بنیان‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، علمی و فرهنگی را نیز در خود دارد. در توسعه اقتصادی بهبود در عوامل تولید چه از جنبه کمی و چه از جنبه کیفی بهبود، روش‌های تولید، تغییر ارزش‌ها و تغییر وجهه نظرها نیز به چشم می‌خورد. اما در رشد اقتصادی چنین نیست (Goodarzwand Chegini, 2015: 220). از سوی دیگر مطالعات انجام شده در سالهای اخیر نشان می‌دهد یکی از عواملی که می‌تواند فرایند توسعه کشورها و دستیابی به توسعه پایدار را تسهیل کند، مسئله حکمرانی^۱ است (Zoheiri, 2014: 88). از میان رویکردهای مختلف، رویکرد حکمرانی خوب^۲ به عنوان یکی از رویکردهای نوین به توسعه از اهمیت زیادی برخوردار است (Emam-Jomezade et al., 2016: 8). تا آنجا که نهادهای مالی بین‌المللی نظیر صندوق بین‌المللی پول^۳ و

¹ . Governance

² . Good Governance

³ . International Monetary Fund

بانک جهانی^۱ وجود این رویکرد را برای توسعه جوامع در حال توسعه بسیار ضروری و حیاتی می‌دانند (Razmi et al., 2015: 52). لذا حکمرانی خوب نه تنها روایتی نو از مفاهیمی چون دموکراسی، حقوق بشر، پاسخگویی، مشارکت و حاکمیت قانون است، در عین حال چارچوبی ایجاد می‌کند که همه این اهداف و ارزش‌ها در یکجا جمع شوند و اهداف توسعه انسانی اعم از توسعه اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی با محوریت مردم دنبال شود (Deghati et al., 2020: 4). از سوی دیگر در خدمات دولتی نوین به جای اینکه حکومت‌ها صرفاً نقش هدایتی را عهده دار باشند و به عنوان محرک نیروهای بازار عمل کنند به توانمندسازی شهروندان و خلق ارزش‌های مشترک میان آنها پرداخته و ایجاد ائتلافی از سازمان‌های دولتی، خصوصی و نهادهای مدنی را مورد توجه قرار می‌دهند (Araei et al., 2017: 114) که نتایجی نظیر پاسخگویی، شفافیت، قانون مداری، مشارکت، مسئولیت پذیری، کارآیی، اثربخشی، عدالت و انصاف را به دنبال دارد و در اتخاذ سیاست‌های پیش‌بینی شده، آشکار و صریح دولت، بروکراسی شفاف، پاسخگویی شفاف دستگاه‌های اجرایی، مشارکت فعال مردم در امور مختلف اجتماعی و سیاسی و همچنین برابری همه افراد در برابر قانون تبلور پیدا می‌کند (hajiloo et al., 2021: 163). حکمرانی خوب و توسعه پایدار دو جنبه کلیدی را به اشتراک می‌گذارند: اول اینکه هدف هر دو گسترش مشارکت عمومی است و هر دو مفهوم؛ محیطی را ایجاد می‌کنند که در آن دولت‌ها، سازمان‌های اجتماعی، بخش خصوصی و افراد می‌توانند فعالانه در برنامه‌ریزی و مدیریت جامعه شرکت کنند. پایداری و حکمرانی نیازمند تأکید بر رویکردهای شفاف و مطلوب در تصمیم‌گیری است. همچنین، هر دو مفهوم؛ فرایند محور و نتیجه‌گرا هستند (Godini, 2020: 1).

از این رو جوامع در حال توسعه از جمله جمهوری اسلامی ایران بایستی به مفهوم حکمرانی خوب و عوامل موثر بر آن توجه ویژه‌ای شود تا فرایند توسعه پایدار تسهیل شود؛ بر اساس آخرین گزارش منتشر شده از سازمان شفافیت بین‌الملل، ایران از لحاظ فساد مالی و گسترش آن در میان ۱۸۰ کشور جهان رتبه ۱۴۶ را کسب نموده است و بر اساس وضعیت نهادهای دموکراتیک و شاخص‌های فساد، نمره ایران در این رده‌بندی ۲۶ می‌باشد که نشان

^۱ . World Bank

دهنده گسترده بودن پدیده فساد در فضای اجتماعی و اداری ایران است. اگر چه جامعه ایران، جامعه‌ای توأم با گرایش‌های مذهبی و ملی است که پدیده فساد را زشت و قبیح می‌داند و همواره بر مبارزه با آن تاکید می‌کنند، ولی شیوع فساد در جامعه مسیر بسیاری از پیشرفت‌های اجتماعی و ملی و توسعه پایدار را بسته است و هزینه‌های بسیاری را بر دوش کشور و مردم گذاشته است که یکی از مهم‌ترین این خسارت‌ها در بعد کلان افزایش فاصله طبقاتی و اجتماعی در سطح جامعه و در نهایت عدم توسعه می‌باشد (*keikha & Shahbakhsh Ghalami, 2020:34*). این امر در استان‌های مرزی نظیر استان سیستان و بلوچستان ضروری‌تر به نظر می‌رسد چرا که این استان، با برخورداری از موقعیت استراتژیک و منابع غنی، برای توسعه همه‌جانبه شرایط بالقوه بسیار مناسبی دارد؛ اما متأسفانه از ظرفیت‌های انسانی، امکانات و مواهب طبیعی آن در جهت دستیابی به توسعه اقتصادی و اجتماعی به شکل مطلوبی بهره‌برداری نشده است؛ لذا بررسی مسائل و چالش‌های عمده نظام حکمرانی استان سیستان و بلوچستان و وجود معضلات بسیار در این استان نشان دهنده نظارت نامناسب یا فقدان نظارت مطلوب بر کار دستگاه‌های دولتی می‌باشد که توجه به حوزه حکمرانی خوب و همچنین توسعه پایدار در استان سیستان و بلوچستان را ضرورتی انکار ناپذیر می‌سازد. از این رو پژوهش حاضر به دنبال شناسایی و اولویت‌بندی مولفه‌های الگوی حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار در استان سیستان و بلوچستان می‌باشد.

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

حکمرانی خوب

حکمرانی در لغت به معنای اداره و تنظیم امور است و به رابطه میان شهروندان و حکومت کنندگان اطلاق می‌شود (*Heshmatzadeh et al., 2017:4*). مفهوم حکمرانی مفهوم جدیدی نیست و قدمت آن به اندازه تمدن بشری است (*Sheng, 2009:1*) و به عنوان فرایندی در نظر گرفته می‌شود که بر اساس آن نهادهای دولتی به سه بعد حل مسائل عمومی، مدیریت منافع و حقوق شهروندان توجه می‌کنند (*Sajid, 2017:14*). تانجا، بروزل و گریم^۱ (۲۰۱۸) نیز حکمرانی را موضوعی می‌دانند که بر نحوه تعامل دولت‌ها و سایر

^۱ . Tanja ,Börzel & Grimm

سازمان‌های اجتماعی با یکدیگر، نحوه ارتباط با شهروندان و نحوه اتخاذ تصمیمات در جهانی پیچیده تمرکز دارد (Tanja et al., 2018). در اواخر دهه ۱۹۸۰ اصطلاح حکمرانی خوب توسط بانک جهانی مطرح شد و تاکید آن بر تصمیماتی بود که امکان تاثیرگذاری بر عملکرد اقتصادی کشورها را فراهم می‌سازد (Stojanović et al., 2016:561). حکمرانی خوب مفهوم جدیدی محسوب می‌شود که از پیوند بین سیاست و مدیریت جامعه ایجاد شده و به دنبال افزایش کارایی نظام سیاسی برای مدیریت بهتر جامعه است (hajiloo et al., 2021:165). در تعریفی دیگر حکمرانی خوب گفتمانی برای به کارگیری بهتر اختیار دولت‌ها به منظور استفاده از حداکثر توان موجود در جامعه و دستیابی به اهداف توسعه‌ای در نظر گرفته می‌شود (Stojanović et al., 2016:561). اصولا حکمرانی خوب دارای سه بعد سیاسی، اداری و قضایی است که بعد سیاسی به دست یافتن قدرت و ابعاد اداری و قضایی به اعمال قدرت اشاره دارد (Kwaku Kyem, 2016: 3).

توسعه پایدار

واژه توسعه پایدار^۱ در دهه ۱۹۸۰ توسط کمیسیون جهانی محیط زیست و توسعه^۲ مرسوم شد و به کمیسیون بروتلند، به عنوان روشی برای مقابله با چالش‌های بزرگ دوران معاصر طراحی شد و به مفهوم توسعه اجتماعی و اقتصادی همراه با رعایت ملاحظات محیط زیستی است و به عنوان یک راه‌حل مشترک جامعه جهانی برای مقابله با چالش‌های موجود از جمله تخریب روزافزون محیط زیست و بروز آسیب‌های متعدد اجتماعی در اثر توسعه اقتصادی لجام گسیخته و همچنین به‌عنوان وسیله‌ای برای رسیدن جوامع به سعادت در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی مطرح شده است (Molaei & Amin Mansour, 2018: 838). همچنین توسعه پایدار به‌عنوان توسعه‌ای که نیازهای کنونی جهان را تامین می‌کند، بدون آنکه توانایی نسل‌های آتی را در برآورده کردن نیازهایشان به مخاطر افکند، تعریف شده است (Maleki nia et al., 2010: 2). لذا نتایج زیست محیطی توسعه اقتصادی موجب شد بسیاری از اقتصاددانان و اندیشمندان جهان به فکر تجدیدنظر اساسی در مورد شاخص‌ها و اهداف توسعه در جوامع بیفتند (Arabi & lashkari, 2005: 25)؛ براندون و لومباردی^۳

^۱ . Sustainable Development

^۲ . World Commission on Environment and Development

^۳ . Brandon & Lombardi

معتقدند که یکی از مهم‌ترین واژه‌های تاثیرگذار در قرن ۲۱ که بر ابعاد مختلف زندگی انسان و طبیعت در قالب چهار اصل تاثیرگذار بوده است واژه توسعه پایدار است که اصول انصاف و آینده‌نگری آن دارای جنبه اخلاقی؛ اصل سوم مربوط به محیط زیست و اصل چهارم مربوط به مشارکت و نحوه اجرا می‌باشد (Brandon & Lombardi, 2005:8). همچنین می‌توان گفت توسعه پایدار نگاهی هنجاری به جهان است (Eftekhar Zadeh, 2014) زیرا مجموعه اهدافی را پیشنهاد می‌کند که دنیا باید آرزو کند. لذا در این مفهوم هنجاری- اخلاقی، توسعه پایدار مستلزم دنیایی است که در آن پیشرفت اقتصادی فراگیر است، فقر مطلق محو می‌شود، وحدت اجتماعی از طریق سیاست‌هایی که اجتماع را تقویت می‌کند تشویق می‌شود و محیط زیست از تخریب ناشی از دخالت بشر مصون می‌ماند (Molaei & Amin Mansour, 2018: 844). در این راستا لازم به ذکر است توسعه پایدار ترکیبی از دو عنصر مهم است؛ یکی دوام که نشان دهنده‌ی پایداری است و دیگری توسعه که با هدف گسترش و یا ایجاد پتانسیل‌هایی کامل‌تر، بزرگتر یا بهتر مورد استفاده قرار می‌گیرد. این رویکرد یک فرایند پویا برای جوامع در حال توسعه است، جوامعی که نیازهای نسل کنونی و آتی را از طریق بازسازی و تعادل بخشی محلی به سیستم‌های اجتماعی، اقتصادی و اکولوژیکی و پیوستن جریان‌های محلی به ارتباطات جهانی هماهنگ می‌سازد (Alshuwaikhat et al., 2017: 439) به گونه‌ای که رفع نیازهای امروز بایستی بدون از دست دادن توانایی پاسخگویی به نیازهای نسل آینده فراهم گردد (Beatley, 2014) Wheeler & Ivascu (2013) اواسکو^۱ (۲۰۱۳) توسعه پایدار را به عنوان حفظ سیستم، ثبات و یا ایجاد توازن بین فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی، تکنولوژیکی بدون به خطر افتادن نسل آینده می‌داند (Ivascu, 2013). مفهومی که بین اقتصاد و محیط زیست آشتی برقرار کرده و بدنبال خلق مسیر جدیدی است که پیشرفت و رشد را نه برای چند سال آتی و یک کشور بلکه برای کل سیاره زمین و مدت زمان بسیار طولانی مورد هدف قرار می‌دهد (Sterling, 2010: 513).

طی سالهای اخیر پژوهش‌هایی در حیطه‌ی موضوع مورد بررسی انجام شده است. به عنوان نمونه نجفی و همکاران (۲۰۱۹)، در پژوهشی با عنوان نقش حکمرانی خوب در تحقق

^۱ . Ivascu

اقتصاد دانش‌بنیان در ایران به این نتایج دست یافت که حکمرانی خوب از طریق کانال‌های ارتباطی، حقوق مالکیت، تضمین اجرای قراردادها، سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی، توسعه سرمایه انسانی و تحقیق و توسعه بر تحقق اقتصاد دانش‌بنیان تأثیر می‌گذارد. آهنی و همکاران (۲۰۱۹)، در پژوهشی با عنوان تحلیل خوشه‌ای جایگاه ایران در جهان و روندهای آتی مبتنی بر مولفه‌های حکمرانی خوب به بررسی حکمرانی خوب و کیفیت نهادهای حکومتی نتیجه می‌گیرند که در افق زمانی ۲۰۲۱ شاخص پاسخگویی در کشور مسئله مند خواهد بود و شاخص حاکمیت قانون و کنترل فساد تقریباً بدون تغییر باقی مانده است و از طرفی، روند بقیه شاخص‌ها بهبود مختصری را نشان داده بود. دادخواه و همکاران (۲۰۱۸) در تحلیلی ساختاری به بررسی نقش حکمرانی خوب و اقتصاد مقاومتی در توسعه شهری پرداخته‌اند. مطالعه آن‌ها نشان داد حکمرانی خوب با ابعاد حق اظهارنظر و پاسخگویی، حاکمیت قوانین، کنترل فساد، کیفیت و اثربخشی دولت می‌تواند راهگشای بسیاری از مشکلات اقتصادی و اجتماعی باشد. داهایی^۱ (۲۰۱۹) در پژوهش خود با عنوان حکمرانی خوب برای توسعه پایدار نتیجه می‌گیرد که حکمرانی خوب در روند توسعه نقش بسیار مهم دارد و بعد نهادی برای حکمرانی خوب بسیار مهم است و با ایجاد محیطی مناسب برای عملکرد سازوکارهای توسعه پایدار، به دولت کمک می‌کند تا به طور مؤثر، کارآمد و مسئولانه در برنامه‌های توسعه مشارکت فعال داشته باشد. بسام^۲ (۲۰۱۹) در پژوهش خود با عنوان ایجاد یک سیستم مدیریت دانش مؤثر در عربستان سعودی با استفاده از اصول حکمرانی خوب به این نتایج دست یافت که اهمیت ارتقاء بهره‌وری در بخش دولتی، مبارزه با فساد و فعال کردن سیستم‌های حاکمیت قانون به‌عنوان عوامل اصلی حکمرانی خوب به جهت ایجاد سیستم مدیریت دانش با کیفیت از اهمیت فراوانی برخوردار است. استانوویچ و همکاران^۳ (۲۰۱۶) در مطالعه‌ای با عنوان حکمرانی خوب یک ابزار توسعه پایدار و با هدف تحلیل تأثیرات حکمرانی خوب بر شاخص‌های خاص توسعه پایدار به این نتایج دست یافت که حکمرانی خوب می‌تواند از طریق ارتقاء درآمد سرانه بالاتر، امید به زندگی بالاتر، سطح

---

1. Dhaoui

2. Bassam

3. Stojanović

بهداشت و سلامت بالاتر، گسترش فناوری اطلاعات در جامعه، آموزش عمومی و تخصصی مطلوب‌تر به توسعه پایدار کمک کند.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر برحسب هدف کاربردی و برحسب نوع داده‌ها آمیخته (کیفی- کمی) با رویکرد اکتشافی است؛ بدین ترتیب که با استفاده از روش فراترکیب تعداد ۵۴ مقاله در حوزه حکمرانی خوب مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت و شاخص‌های پژوهش شناسایی شد. عوامل و مولفه‌های شناسایی شده با نظر خبرگان سنجش و پس از اخذ نظرات اصلاحی ایشان بر اساس روش‌های آماری مربوطه تحلیل و در نهایت؛ تناسب مدل، مولفه‌ها و ترکیب عوامل به تایید رسید. جامعه آماری در بخشی کیفی (خبرگان) پژوهش شامل ۱۱ نفر از خبرگان دانشگاهی و حرفه‌ای آشنا با موضوع بود که به صورت غیراحتمالی و قضاوتی انتخاب و با روش دلفی اطلاعات مورد نیاز از ایشان جمع‌آوری گردید. جامعه آماری در بخش کمی و در راستای اعتباریابی مدل پژوهش با استفاده از پرسشنامه شماره یک برابر با ۸۱۶ نفر از مدیران و کارشناسان استانداری، فرمانداری و اعضای هیات علمی دانشگاه در سطح استان سیستان و بلوچستان بود که به روش تصادفی طبقه‌ای تعداد ۲۱۶ پرسشنامه در بین اعضای نمونه توزیع گردید. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کیفی پژوهش از روش فراترکیب^۱ استفاده شد؛ کاتالانو^۲ معتقد است که فراترکیب فرایند جست و جو، ارزیابی، ترکیب و تفسیر مطالعات کیفی در یک حوزه خاص است (Catalano, 2013). در این پژوهش به منظور تحقق هدف تحقیق از روش هفت مرحله ای سندلوسکی و باروسو^۳ استفاده شده است که شکل شماره ۱ خلاصه مراحل را نشان می‌دهد. در گام دوم پژوهش به منظور اعتبارسنجی مدل پژوهش از روش دلفی فازی^۴ استفاده شد. روش دلفی فازی در دهه ۱۹۸۰ توسط کافمن و گوپتا^۵ ابداع شد و استفاده از این روش به منظور تصمیم‌گیری و اجماع بر مسائلی که اهداف و پارامترها به صراحت مشخص نیستند، منجر به نتایج خوبی

1 . Meta-synthesis

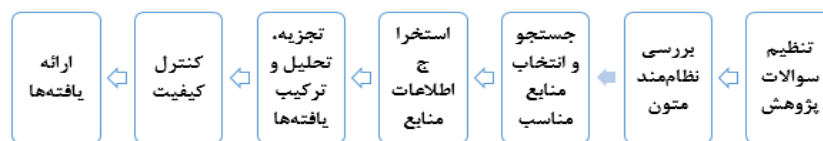
2 . catalano

3 . Sandlowski & Barroso

4 . Fuzzy Delphi Method

5 . Kaufman & Gupta

می‌شود. ویژگی مهم این روش، ارائه چارچوبی انعطاف‌پذیر است که بسیاری از موانع مربوط به عدم دقت و صراحت را تحت پوشش قرار می‌دهد. مراحل اجرایی روش دلفی فازی در واقع ترکیبی از اجرای روش دلفی و انجام تحلیل‌ها بر روی اطلاعات با استفاده از تعاریف نظریه مجموعه‌های فازی است (Mirmousa & Denavi, 2015). در مرحله بعد و به منظور اعتبارسنجی مدل پژوهش از تکنیک مدل‌سازی معادلات ساختاری در محیط نرم‌افزار *Smart PLS* نسخه دو استفاده شد. همچنین به منظور اولویت‌بندی شاخص‌های شناسایی شده از تکنیک سوآرا^۱ استفاده شد. ارزیابی روش وزن‌دهی تدریجی سوآرا یکی از روش‌های جدید است که توسط کرسولین و همکاران^۲ ابداع شده و تصمیم‌گیرنده را قادر به ارزیابی و وزن‌دهی شاخص‌ها می‌سازد. مهم‌ترین مزیت این روش نسبت به روش‌های مشابه توان آن در ارزیابی دقت نظر کارشناسان درباره شاخص‌های وزن داده شده در طی فرایند پژوهش می‌باشد (Kersuline et al., 2010). به منظور سنجش روایی صوری و محتوایی ابزار پژوهش، پرسشنامه در اختیار خبرگان دانشگاهی قرار گرفت و با توجه به نظرات آنها تغییرات لازم صورت و در پرسشنامه نهایی اعمال شد. از آنجایی که در این تحقیق از پرسشنامه محقق ساخته استفاده گردید؛ جهت اطمینان از اینکه پرسش‌های مطرح شده خصیصه مورد نظر را می‌سنجند از روایی سازه در محیط نرم‌افزار *Smart PLS* استفاده شد و شاخص‌های پژوهش نیز تایید گردید. همچنین به منظور بررسی پایایی پرسشنامه‌های پژوهش نیز از آزمون آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده شد و با توجه به اینکه ضریب پایایی محاسبه شده بزرگتر از ۰/۷ می‌باشد لذا اعتبار ابزار پژوهش نیز تایید شد.

شکل شماره ۱: مراحل فراترکیب (Sandelowski & Barroso, 2007)

۱. Soara

۲. Kersuline et al

یافته‌های پژوهش

در ابتدا به منظور شناسایی عوامل موثر بر حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار از روش فراترکیب استفاده شد. این روش دارای هفت گام می‌باشد که در ادامه خلاصه‌ای از فعالیت‌های انجام شده در این پژوهش برای هر گام بیان می‌شود.

گام اول: تنظیم سوالات پژوهش. عوامل موثر بر حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار کدامند؟ هریک از شاخص‌های شناسایی شده چه وزن و اهمیتی دارند؟ چارچوب مدل حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار چگونه است؟

گام دوم: بررسی نظام‌مند متون. جمع‌آوری اطلاعات از طریق جستجو و انتخاب مقالات از پایگاه داده‌های الکترونیکی مربوطه انجام شد. از یک متخصص مدیریت برای چگونگی جستجوی اصطلاحات استفاده شد. پایگاه‌های داده‌های الکترونیکی امرالد^۱، ساینس دایرکت^۲، اسکوپوس^۳، جهاد دانشگاهی، پایگاه مجلات تخصصی نور، مگ ایران، پرتال جامع علوم انسانی انتخاب شدند. مقالات مورد بررسی از سال‌های (۲۰۰۵-۲۰۲۱) بود، برای جستجوی مقالات، واژه‌های کلیدی متنوعی از جمله: حکمرانی، حکمرانی خوب، توسعه پایدار، حکمرانی و توسعه پایدار و... استفاده و در مجموع ۹۴ مقاله یافت شد.

گام سوم: جستجو و انتخاب مقالات مناسب. غربال کردن مقالات با استفاده از پارامترهای مختلفی انجام شد. در این پژوهش بر اساس وضوح اهداف و اهمیت پژوهش، تناسب و تطابق روش پژوهش، چکیده پژوهش، محتوا و عنوان مقالات مورد ارزیابی قرار گرفت. در نهایت ۵۴ مقاله که از سطح کیفی مناسبی برخوردار بودند، باقی ماند که به منظور استخراج عوامل موثر بر حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار به تفصیل بررسی شدند.

گام چهارم: استخراج نتایج. اطلاعات مقاله‌ها بر اساس مرجع مربوط به هر مقاله، طبقه‌بندی شد. در این مرحله با توجه به هدف تحقیق، کدهایی که به دلیل عدم کاربرد آن‌ها در مدل‌های دیگر و استفاده خاص در تعداد معدودی از مدل‌ها بود، در فرایند تحقیق به‌کاربرده نشدند و همچنین بنا به قرابت محتوایی بالا و صرف تفاوت لفظی بین برخی از

¹ . Emerald

² . Science Direct

³ . Scopus

کدها، کدها ادغام و با عنوان مشترک در یک دسته‌بندی مفهومی قرار گرفتند. کدها و منابع مربوط به آنها در جدول ۱ گزارش شده است.

گام پنجم: تجزیه تحلیل و ترکیب یافته‌ها. در پژوهش حاضر، ابتدا تمام عوامل استخراج شده از مطالعه‌ها به عنوان شناسه در نظر گرفته شد و سپس با در نظر گرفتن معنای هر یک از آنها، شناسه‌ها در مفهومی مشابه تعریف گردید. جدول شماره ۱ مقوله‌بندی یافته‌های پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۱: مقوله‌بندی یافته‌های پژوهش

مفاهیم و کدهای شناسایی شده	مقوله کلی	مأخذ
اظهار نظر و پاسخگویی	پژوهش‌های مدیریت عمومی	داهایی (۲۰۱۹)؛ فولی (۲۰۱۸)؛ بیواس و همکاران (۲۰۱۸)؛ بورزل و گریم (۲۰۱۸)؛ ساجید (۲۰۱۶)؛ دیوانی (۲۰۱۶)؛ استوژانوویک و همکاران (۲۰۱۶)؛ بیتیر و نار (۲۰۱۶)؛ یوسف (۲۰۱۶)؛ ظهور احمد و سلیم (۲۰۱۴)؛ ابراهیم (۲۰۱۳)؛ کاردوس (۲۰۱۲)؛ وینسنت اسپین (۲۰۱۲)؛ پرادهان و سانال (۲۰۱۱)؛ آنجلس (۲۰۱۰)؛ جونی (۲۰۰۹)؛ رجبی و همکاران (۲۰۱۹)؛ آهنی و همکاران (۲۰۱۹)؛ نجفی و همکاران (۲۰۱۹)؛ مقدسی (۲۰۱۹)؛ دولی و همکاران (۲۰۱۹)؛ کندری و همکاران (۲۰۱۹)؛ وافره (۲۰۱۸)؛ ابطی (۲۰۱۸)؛ دادخواه و همکاران (۲۰۱۷)؛ صفاریان و همکاران (۲۰۱۶)؛ علیزاده و بیات (۲۰۱۶)؛ مرادی و همکاران (۲۰۱۷)؛ صفریان و امام جمعه زاده (۲۰۱۷)؛ محمدزاده و همکاران (۲۰۱۷)؛ ذاکری (۲۰۱۷)؛ محمودی و آرش پور (۲۰۱۶)؛ عیوضی و همکاران (۲۰۱۵)؛ یارمحمدی (۲۰۱۵)؛ اسلامی (۲۰۱۴)؛ نصیرخانی (۲۰۱۴)؛ کارگر سامانی (۲۰۱۳)؛ دقیقی اصل و همکاران (۲۰۱۲)؛ بیگی نیا و همکاران (۲۰۱۲)؛ شاهدآبادی و پورجوان (۲۰۱۲)؛ دانایی فرد و همکاران (۲۰۱۱)؛ کبیری (۲۰۱۱)؛ میرشجاع حسینی و رهبر (۲۰۱۰)؛ ساعی و روشن (۲۰۰۹)؛ جاسبی و نفری (۲۰۰۹)؛ علیزاده و عرب (۲۰۰۹).
کنترل فساد		داهایی (۲۰۱۹)؛ فولی (۲۰۱۸)؛ بیواس و همکاران (۲۰۱۸)؛ بورزل و گریم (۲۰۱۸)؛ هوپر (۲۰۱۷)؛ ساجید (۲۰۱۶)؛ دیوانی (۲۰۱۶)؛ استوژانوویک و همکاران (۲۰۱۶)؛ بیتیر و نار (۲۰۱۶)؛ یوسف (۲۰۱۶)؛ ژوماشف (۲۰۱۴)؛ ظهور احمد و سلیم (۲۰۱۴)؛ ابراهیم (۲۰۱۳)؛ کاردوس (۲۰۱۲)؛ وینسنت اسپین (۲۰۱۲)؛ پرادهان و سانال (۲۰۱۱)؛ آنجلس (۲۰۱۰)؛ جونی (۲۰۰۹)؛ اوپلاندا (۲۰۰۶)؛ رجبی و همکاران (۲۰۱۹)؛ آهنی و همکاران (۲۰۱۹)؛ نجفی و همکاران (۲۰۱۹)؛ مقدسی (۲۰۱۹)؛ دولی و همکاران (۲۰۱۹)؛ کندری و همکاران (۲۰۱۹)؛ وافره (۲۰۱۸)؛ ابطی (۲۰۱۸)؛ دادخواه و همکاران (۲۰۱۷)؛ صفاریان و همکاران (۲۰۱۶)؛ سنجرانی و همکاران (۲۰۱۷)؛ علیزاده و بیات (۲۰۱۶)؛ صفریان و امام جمعه زاده (۲۰۱۷)؛ محمدزاده و همکاران (۲۰۱۷)؛ ذاکری (۲۰۱۷)؛ محمودی و آرش پور (۲۰۱۶)؛ یارمحمدی (۲۰۱۵)؛ اسلامی (۲۰۱۴)؛ امیدیان و همکاران (۲۰۱۵)؛ نصیرخانی (۲۰۱۴)؛ کارگر سامانی (۲۰۱۳)؛ دقیقی اصل و همکاران (۲۰۱۲)؛ بیگی نیا و همکاران (۲۰۱۲)؛ شاهدآبادی و پورجوان (۲۰۱۲)؛ دانایی فرد و همکاران (۲۰۱۱)؛ کبیری (۲۰۱۱)؛ میرشجاع حسینی و رهبر (۲۰۱۰)؛ ساعی و روشن (۲۰۰۹)؛ جاسبی و نفری (۲۰۰۹)؛ علیزاده و عرب (۲۰۰۹).
حاکمیت قوانین		مدهانی (۲۰۲۰)؛ استیتو و همکاران (۲۰۱۹)؛ داهایی (۲۰۱۹)؛ فولی (۲۰۱۸)؛ بیواس و همکاران (۲۰۱۸)؛ بورزل و گریم (۲۰۱۸)؛ هوپر (۲۰۱۷)؛ ساجید (۲۰۱۶)؛ دیوانی (۲۰۱۶)؛ استوژانوویک و همکاران (۲۰۱۶)؛ بیتیر و نار (۲۰۱۶)؛ یوسف (۲۰۱۶)؛ ژوماشف (۲۰۱۴)؛ ظهور احمد و سلیم (۲۰۱۴)؛ ابراهیم (۲۰۱۳)؛ کاردوس (۲۰۱۲)؛ وینسنت اسپین (۲۰۱۲)؛ پرادهان و سانال (۲۰۱۱)؛ آنجلس (۲۰۱۰)؛ جونی (۲۰۰۹)؛ اوپلاندا (۲۰۰۶)؛ رجبی و همکاران (۲۰۱۹)؛ آهنی و همکاران (۲۰۱۹)؛ نجفی و همکاران (۲۰۱۹)؛ مقدسی (۲۰۱۹)؛ دولی و همکاران (۲۰۱۹)؛ کندری و همکاران (۲۰۱۹)؛ وافره (۲۰۱۸)؛ ابطی (۲۰۱۸)؛ دادخواه و همکاران (۲۰۱۷)؛ صفاریان و همکاران (۲۰۱۶)؛ سنجرانی و همکاران (۲۰۱۷)؛ علیزاده و بیات (۲۰۱۶)؛ مرادی و همکاران (۲۰۱۷)؛

<p>صفریان و امام جمعه زاده (۲۰۱۷)؛ محمدزاده و همکاران (۲۰۱۷)؛ ذاکری (۲۰۱۷)؛ محمودی و آرش پور (۲۰۱۶)؛ عیوضی و همکاران (۲۰۱۵)؛ امیدیان و همکاران (۲۰۱۵)؛ نصیرخانی (۲۰۱۴)؛ کارگر سامانی (۲۰۱۳)؛ بیگی نیا و همکاران (۲۰۱۲)؛ دانایی فرد و همکاران (۲۰۱۱)؛ کبیری (۲۰۱۱)؛ میرشجاع حسینی و رهبر (۲۰۱۰)؛ ساعی و روشن (۲۰۰۹)؛ جاسبی و نفری (۲۰۰۹)؛ علیزاده و عرب (۲۰۰۹).</p>	
<p>مدهانی (۲۰۲۰)؛ استیتو و همکاران (۲۰۱۹)؛ داهایی (۲۰۱۹)؛ فولی (۲۰۱۸)؛ بیواس و همکاران (۲۰۱۸)؛ بورزل و گریم (۲۰۱۸)؛ هوپر (۲۰۱۷)؛ ساجید (۲۰۱۶)؛ دیوانی (۲۰۱۶)؛ استوژانوویک و همکاران (۲۰۱۶)؛ بیتیر و نار (۲۰۱۶)؛ یوسف (۲۰۱۶)؛ ژوماشف (۲۰۱۴)؛ ظهور احمد و سلیم (۲۰۱۴)؛ ابراهیم (۲۰۱۳)؛ کاردوس (۲۰۱۲)؛ وینسنت اسین (۲۰۱۲)؛ آنجلس (۲۰۱۰)؛ جون (۲۰۰۹)؛ اولاند (۲۰۰۶)؛ رجبی و همکاران (۲۰۱۹)؛ آهنی و همکاران (۲۰۱۹)؛ نجفی و همکاران (۲۰۱۹)؛ مقدسی (۲۰۱۹)؛ دولی و همکاران (۲۰۱۹)؛ کندی و همکاران (۲۰۱۹)؛ وافره (۲۰۱۸)؛ ابطی (۲۰۱۸)؛ دادخواه و همکاران (۲۰۱۷)؛ صفریان و همکاران (۲۰۱۶)؛ سنجرائی و همکاران (۲۰۱۷)؛ علیزاده و بیات (۲۰۱۶)؛ صفریان و امام جمعه زاده (۲۰۱۷)؛ محمدزاده و همکاران (۲۰۱۷)؛ محمودی و آرش پور (۲۰۱۶)؛ عیوضی و همکاران (۲۰۱۵)؛ یارمحمدی (۲۰۱۵)؛ امیدیان و همکاران (۲۰۱۵)؛ نصیرخانی (۲۰۱۴)؛ دقیقی اصل و همکاران (۲۰۱۲)؛ بیگی نیا و همکاران (۲۰۱۲)؛ شاهد آبادی و پورجون (۲۰۱۲)؛ دانایی فرد و همکاران (۲۰۱۱)؛ کبیری (۲۰۱۱)؛ میرشجاع حسینی و رهبر (۲۰۱۰)؛ ساعی و روشن (۲۰۰۹)؛ جاسبی و نفری (۲۰۰۹)؛ علیزاده و عرب (۲۰۰۹).</p>	<p>شفافیت</p>
<p>مدهانی (۲۰۲۰)؛ داهایی (۲۰۱۹)؛ فولی (۲۰۱۸)؛ بیواس و همکاران (۲۰۱۸)؛ هوپر (۲۰۱۷)؛ ساجید (۲۰۱۶)؛ دیوانی (۲۰۱۶)؛ استوژانوویک و همکاران (۲۰۱۶)؛ بیتیر و نار (۲۰۱۶)؛ یوسف (۲۰۱۶)؛ ژوماشف (۲۰۱۴)؛ ظهور احمد و سلیم (۲۰۱۴)؛ کاردوس (۲۰۱۲)؛ وینسنت اسین (۲۰۱۲)؛ پرادهان و سانیل (۲۰۱۱)؛ آنجلس (۲۰۱۰)؛ جون (۲۰۰۹)؛ رجبی و همکاران (۲۰۱۹)؛ آهنی و همکاران (۲۰۱۹)؛ مقدسی (۲۰۱۹)؛ دولی و همکاران (۲۰۱۹)؛ کندی و همکاران (۲۰۱۹)؛ وافره (۲۰۱۸)؛ ابطی (۲۰۱۸)؛ دادخواه و همکاران (۲۰۱۷)؛ سنجرائی و همکاران (۲۰۱۷)؛ علیزاده و بیات (۲۰۱۶)؛ مرادی و همکاران (۲۰۱۷)؛ صفریان و امام جمعه زاده (۲۰۱۷)؛ ذاکری (۲۰۱۷)؛ محمودی و آرش پور (۲۰۱۶)؛ عیوضی و همکاران (۲۰۱۵)؛ یارمحمدی (۲۰۱۵)؛ اسلامی (۲۰۱۴)؛ امیدیان و همکاران (۲۰۱۵)؛ نصیرخانی (۲۰۱۴)؛ کارگر سامانی (۲۰۱۳)؛ دقیقی اصل و همکاران (۲۰۱۲)؛ بیگی نیا و همکاران (۲۰۱۲)؛ شاهد آبادی و پورجون (۲۰۱۲)؛ دانایی فرد و همکاران (۲۰۱۱)؛ کبیری (۲۰۱۱)؛ ساعی و روشن (۲۰۰۹)؛ جاسبی و نفری (۲۰۰۹)؛ علیزاده و عرب (۲۰۰۹).</p>	<p>ثبات سیاسی و کنترل خشم</p>
<p>استیتو و همکاران (۲۰۱۹)؛ داهایی (۲۰۱۹)؛ فولی (۲۰۱۸)؛ بیواس و همکاران (۲۰۱۸)؛ هوپر (۲۰۱۷)؛ ساجید (۲۰۱۶)؛ دیوانی (۲۰۱۶)؛ استوژانوویک و همکاران (۲۰۱۶)؛ یوسف (۲۰۱۶)؛ ژوماشف (۲۰۱۴)؛ ظهور احمد و سلیم (۲۰۱۴)؛ ابراهیم (۲۰۱۳)؛ کاردوس (۲۰۱۲)؛ وینسنت اسین (۲۰۱۲)؛ پرادهان و سانیل (۲۰۱۱)؛ آنجلس (۲۰۱۰)؛ جون (۲۰۰۹)؛ اولاند (۲۰۰۶)؛ رجبی و همکاران (۲۰۱۹)؛ آهنی و همکاران (۲۰۱۹)؛ نجفی و همکاران (۲۰۱۹)؛ مقدسی (۲۰۱۹)؛ دولی و همکاران (۲۰۱۹)؛ کندی و همکاران (۲۰۱۹)؛ وافره (۲۰۱۸)؛ ابطی (۲۰۱۸)؛ دادخواه و همکاران (۲۰۱۷)؛ صفریان و همکاران (۲۰۱۶)؛ علیزاده و بیات (۲۰۱۶)؛ مرادی و همکاران (۲۰۱۷)؛ صفریان و امام جمعه زاده (۲۰۱۷)؛ محمدزاده و همکاران (۲۰۱۷)؛ ذاکری (۲۰۱۷)؛ عیوضی و همکاران (۲۰۱۵)؛ یارمحمدی (۲۰۱۵)؛ امیدیان و همکاران (۲۰۱۵)؛ نصیرخانی (۲۰۱۴)؛ کارگر سامانی (۲۰۱۳)؛ دقیقی اصل و همکاران (۲۰۱۲)؛ بیگی نیا و همکاران (۲۰۱۲)؛ شاهد آبادی و پورجون (۲۰۱۲)؛ دانایی فرد و همکاران (۲۰۱۱)؛ کبیری (۲۰۱۱)؛ ساعی و روشن (۲۰۰۹)؛ جاسبی و نفری (۲۰۰۹)؛ علیزاده و عرب (۲۰۰۹).</p>	<p>کیفیت قوانین</p>
<p>استیتو و همکاران (۲۰۱۹)؛ داهایی (۲۰۱۹)؛ فولی (۲۰۱۸)؛ بیواس و همکاران (۲۰۱۸)؛ بورزل و گریم (۲۰۱۸)؛ هوپر (۲۰۱۷)؛ ساجید (۲۰۱۶)؛ دیوانی (۲۰۱۶)؛ استوژانوویک و همکاران (۲۰۱۶)؛ بیتیر و نار (۲۰۱۶)؛ یوسف (۲۰۱۶)؛ ژوماشف (۲۰۱۴)؛ ظهور احمد و سلیم (۲۰۱۴)؛ ابراهیم (۲۰۱۳)؛ کاردوس (۲۰۱۲)؛ وینسنت اسین (۲۰۱۲)؛ پرادهان و سانیل (۲۰۱۱)؛ جون (۲۰۰۹)؛ اولاند (۲۰۰۶)؛ رجبی و همکاران (۲۰۱۹)؛ آهنی و همکاران (۲۰۱۹)؛ نجفی و همکاران (۲۰۱۹)؛ مقدسی (۲۰۱۹)؛ دولی و همکاران (۲۰۱۹)؛ کندی و همکاران (۲۰۱۹)؛ وافره (۲۰۱۸)؛ ابطی (۲۰۱۸)؛ دادخواه و همکاران (۲۰۱۷)؛ صفریان و همکاران (۲۰۱۶)؛ علیزاده و بیات (۲۰۱۶)؛ مرادی و همکاران (۲۰۱۷)؛ محمدزاده و همکاران (۲۰۱۷)؛ ذاکری (۲۰۱۷)؛ محمودی و آرش پور (۲۰۱۶)؛ عیوضی و همکاران (۲۰۱۵)؛ یارمحمدی (۲۰۱۵)؛ امیدیان و همکاران (۲۰۱۵)؛ نصیرخانی (۲۰۱۴)؛ کارگر سامانی (۲۰۱۳)؛</p>	<p>اثر بخشی و کارایی</p>

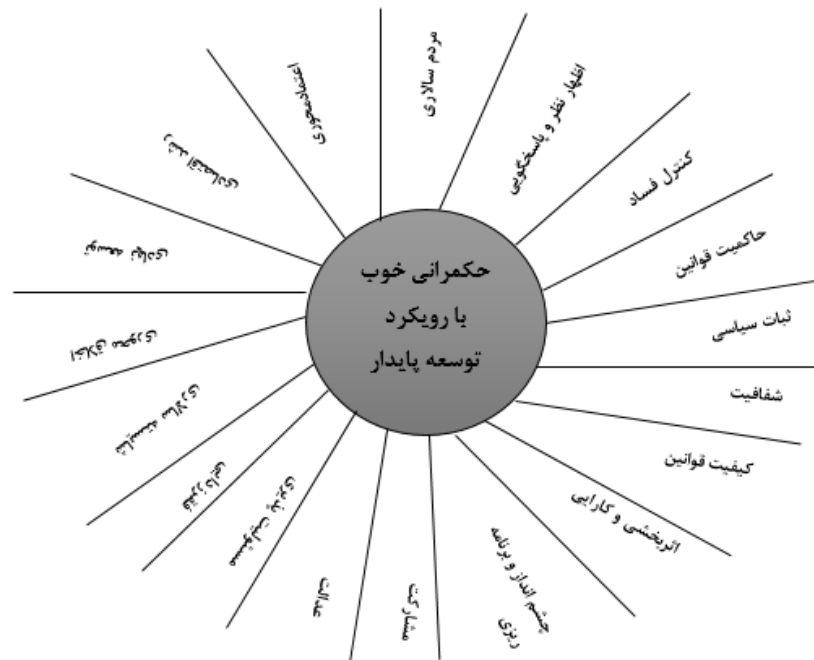
بیگی نیا و همکاران (۲۰۱۲)؛ شاهد آبادی و پورجوان (۲۰۱۲)؛ دانایی فرد و همکاران (۲۰۱۱)؛ کبیری (۲۰۱۱)؛ میرشجاع حسینی و رهبر (۲۰۱۰)؛ ساعی و روشن (۲۰۰۹)؛ علیزاده و عرب (۲۰۰۹).		
مدهانی (۲۰۲۰)؛ استپتو و همکاران (۲۰۱۹)؛ داهایی (۲۰۱۹)؛ بیواس و همکاران (۲۰۱۸)؛ بورزل و گریم (۲۰۱۸)؛ هوپر (۲۰۱۷)؛ ساجید (۲۰۱۶)؛ دیوانی (۲۰۱۶)؛ استوژانوویک و همکاران (۲۰۱۶)؛ بیتیر و نارا (۲۰۱۶)؛ یوسف (۲۰۱۶)؛ ژوماشف (۲۰۱۴)؛ ظهور احمد و سلیم (۲۰۱۴)؛ ابراهیم (۲۰۱۳)؛ کاردوس (۲۰۱۲)؛ وینسنت اسین (۲۰۱۲)؛ پارداهان و سانیل (۲۰۱۱)؛ آنجلس (۲۰۱۰)؛ جونی (۲۰۰۹)؛ اوپلاند (۲۰۰۶)؛ رجبی و همکاران (۲۰۱۹)؛ آهنی و همکاران (۲۰۱۹)؛ نجفی و همکاران (۲۰۱۹)؛ مقدسی (۲۰۱۹)؛ دولی و همکاران (۲۰۱۹)؛ وافره (۲۰۱۸)؛ دادخواه و همکاران (۲۰۱۷)؛ صفاریان و همکاران (۲۰۱۶)؛ سنجرانی و همکاران (۲۰۱۷)؛ علیزاده و بیات (۲۰۱۶)؛ مرادی و همکاران (۲۰۱۷)؛ صفریان و امام جمعه زاده (۲۰۱۷)؛ محمدزاده و همکاران (۲۰۱۷)؛ ذاکری (۲۰۱۷)؛ محمودی و آرش پور (۲۰۱۶)؛ عیوضی و همکاران (۲۰۱۵)؛ یارمحمدی (۲۰۱۵)؛ اسلامی (۲۰۱۴)؛ امیدیان و همکاران (۲۰۱۵)؛ نصیرخانی (۲۰۱۴)؛ کارگر سامانی (۲۰۱۳)؛ دقیقی اصل و همکاران (۲۰۱۲)؛ بیگی نیا و همکاران (۲۰۱۲)؛ شاهد آبادی و پورجوان (۲۰۱۲)؛ دانایی فرد و همکاران (۲۰۱۱)؛ کبیری (۲۰۱۱)؛ میرشجاع حسینی و رهبر (۲۰۱۰)؛ ساعی و روشن (۲۰۰۹)؛ جاسبی و نفری (۲۰۰۹)؛ علیزاده و عرب (۲۰۰۹).	مشارکت	
مدهانی (۲۰۲۰)؛ استپتو و همکاران (۲۰۱۹)؛ داهایی (۲۰۱۹)؛ فولی (۲۰۱۸)؛ بیواس و همکاران (۲۰۱۸)؛ بورزل و گریم (۲۰۱۸)؛ هوپر (۲۰۱۷)؛ ساجید (۲۰۱۶)؛ دیوانی (۲۰۱۶)؛ بیتیر و نارا (۲۰۱۶)؛ یوسف (۲۰۱۶)؛ ژوماشف (۲۰۱۴)؛ ظهور احمد و سلیم (۲۰۱۴)؛ ابراهیم (۲۰۱۳)؛ وینسنت اسین (۲۰۱۲)؛ پارداهان و سانیل (۲۰۱۱)؛ آنجلس (۲۰۱۰)؛ جونی (۲۰۰۹)؛ اوپلاند (۲۰۰۶)؛ رجبی و همکاران (۲۰۱۹)؛ آهنی و همکاران (۲۰۱۹)؛ نجفی و همکاران (۲۰۱۹)؛ مقدسی (۲۰۱۹)؛ دولی و همکاران (۲۰۱۹)؛ کندری و همکاران (۲۰۱۹)؛ وافره (۲۰۱۸)؛ ابطحی (۲۰۱۸)؛ دادخواه و همکاران (۲۰۱۷)؛ صفاریان و همکاران (۲۰۱۶)؛ سنجرانی و همکاران (۲۰۱۷)؛ علیزاده و بیات (۲۰۱۶)؛ مرادی و همکاران (۲۰۱۷)؛ صفریان و امام جمعه زاده (۲۰۱۷)؛ ذاکری (۲۰۱۷)؛ محمودی و آرش پور (۲۰۱۶)؛ عیوضی و همکاران (۲۰۱۵)؛ یارمحمدی (۲۰۱۵)؛ اسلامی (۲۰۱۴)؛ نصیرخانی (۲۰۱۴)؛ کارگر سامانی (۲۰۱۳)؛ دقیقی اصل و همکاران (۲۰۱۲)؛ بیگی نیا و همکاران (۲۰۱۲)؛ شاهد آبادی و پورجوان (۲۰۱۲)؛ دانایی فرد و همکاران (۲۰۱۱)؛ کبیری (۲۰۱۱)؛ میرشجاع حسینی و رهبر (۲۰۱۰)؛ ساعی و روشن (۲۰۰۹)؛ جاسبی و نفری (۲۰۰۹).	عدالت	
مدهانی (۲۰۲۰)؛ استپتو و همکاران (۲۰۱۹)؛ داهایی (۲۰۱۹)؛ فولی (۲۰۱۸)؛ بیواس و همکاران (۲۰۱۸)؛ بورزل و گریم (۲۰۱۸)؛ هوپر (۲۰۱۷)؛ ساجید (۲۰۱۶)؛ دیوانی (۲۰۱۶)؛ استوژانوویک و همکاران (۲۰۱۶)؛ بیتیر و نارا (۲۰۱۶)؛ یوسف (۲۰۱۶)؛ ژوماشف (۲۰۱۴)؛ ابراهیم (۲۰۱۳)؛ کاردوس (۲۰۱۲)؛ وینسنت اسین (۲۰۱۲)؛ پارداهان و سانیل (۲۰۱۱)؛ آنجلس (۲۰۱۰)؛ جونی (۲۰۰۹)؛ اوپلاند (۲۰۰۶)؛ رجبی و همکاران (۲۰۱۹)؛ آهنی و همکاران (۲۰۱۹)؛ نجفی و همکاران (۲۰۱۹)؛ مقدسی (۲۰۱۹)؛ دولی و همکاران (۲۰۱۹)؛ کندری و همکاران (۲۰۱۹)؛ وافره (۲۰۱۸)؛ ابطحی (۲۰۱۸)؛ دادخواه و همکاران (۲۰۱۷)؛ صفاریان و همکاران (۲۰۱۶)؛ علیزاده و بیات (۲۰۱۶)؛ مرادی و همکاران (۲۰۱۷)؛ صفریان و امام جمعه زاده (۲۰۱۷)؛ محمدزاده و همکاران (۲۰۱۷)؛ ذاکری (۲۰۱۷)؛ محمودی و آرش پور (۲۰۱۶)؛ عیوضی و همکاران (۲۰۱۵)؛ یارمحمدی (۲۰۱۵)؛ اسلامی (۲۰۱۴)؛ امیدیان و همکاران (۲۰۱۵)؛ نصیرخانی (۲۰۱۴)؛ کارگر سامانی (۲۰۱۳)؛ دقیقی اصل و همکاران (۲۰۱۲)؛ بیگی نیا و همکاران (۲۰۱۲)؛ دانایی فرد و همکاران (۲۰۱۱)؛ کبیری (۲۰۱۱)؛ میرشجاع حسینی و رهبر (۲۰۱۰)؛ ساعی و روشن (۲۰۰۹)؛ جاسبی و نفری (۲۰۰۹).	چشم انداز و برنامه ریزی	
ژوماشف (۲۰۱۴)؛ کندری و همکاران (۲۰۱۹)؛ سنجرانی و همکاران (۲۰۱۷)؛ علیزاده و بیات (۲۰۱۶)؛ ذاکری (۲۰۱۷)؛ یارمحمدی (۲۰۱۵)؛ اسلامی (۲۰۱۴)؛ امیدیان و همکاران (۲۰۱۵)؛ کارگر سامانی (۲۰۱۳)؛ بیگی نیا و همکاران (۲۰۱۲)؛ علیزاده و عرب (۲۰۰۹).	توسعه پایدار	مسئولیت پذیری
استوژانوویک و همکاران (۲۰۱۶)؛ وینسنت اسین (۲۰۱۲)؛ آنجلس (۲۰۱۰)؛ جونی (۲۰۰۹)؛ اوپلاند (۲۰۰۶)؛ محمدزاده و همکاران (۲۰۱۷)؛ عیوضی و همکاران (۲۰۱۵)؛ یارمحمدی (۲۰۱۵)؛ اسلامی (۲۰۱۴)؛ امیدیان و همکاران (۲۰۱۵)؛ نصیرخانی (۲۰۱۴)؛ کارگر سامانی (۲۰۱۳)؛ علیزاده و عرب (۲۰۰۹).		فقرزدایی

بورزل و گریم (۲۰۱۸)؛ زوماشف (۲۰۱۴)؛ آنجلس (۲۰۱۰)؛ جونی (۲۰۰۹)؛ اوپلاند (۲۰۰۶)؛ محمدزاده و همکاران (۲۰۱۷)؛ شاهدآبادی و پورجوان (۲۰۱۲)؛ دانایی فرد و همکاران (۲۰۱۱)؛ کبیری (۲۰۱۱).	رشد اقتصادی
ابراهیم (۲۰۱۳)؛ مقدسی (۲۰۱۹)؛ اسلامی (۲۰۱۴)؛ بیگی نیا و همکاران (۲۰۱۲).	اخلاق محوری
علیزاده و بیات (۲۰۱۷)؛ اسلامی (۲۰۱۴)؛ میرشجاع حسینی و رهبر (۲۰۱۰).	توسعه نهادی
بورزل و گریم (۲۰۱۸)؛ ظهور احمد و سلیم (۲۰۱۴)؛ کاردوس (۲۰۱۲)؛ وینسنت اسین (۲۰۱۲)؛ آنجلس (۲۰۱۰)؛ جونی (۲۰۰۹)؛ رجیبی و همکاران (۲۰۱۹)؛ دولی و همکاران (۲۰۱۹)؛ وافره (۲۰۱۸)؛ ابطی (۲۰۱۸)؛ ذاکری (۲۰۱۷)؛ امیدیان و همکاران (۲۰۱۵)؛ علیزاده و عرب (۲۰۰۹).	شایسته سالاری
استیتو و همکاران (۲۰۱۹)؛ ساجید (۲۰۱۶)؛ دیوانی (۲۰۱۶)؛ ظهور احمد و سلیم (۲۰۱۴)؛ وینسنت اسین (۲۰۱۲)؛ جونی (۲۰۰۹)؛ صفاریان و همکاران (۲۰۱۶)؛ صفاریان و امام جمعه زاده (۲۰۱۷)؛ محمدزاده و همکاران (۲۰۱۷)؛ ذاکری (۲۰۱۷)؛ محمودی و آرش پور (۲۰۱۶)؛ عیوضی و همکاران (۲۰۱۵)؛ میرشجاع حسینی و رهبر (۲۰۱۰)؛ علیزاده و عرب (۲۰۰۹).	اعتماد محوری
فولی (۲۰۱۸)؛ جونی (۲۰۰۹)؛ اوپلاند (۲۰۰۶)؛ دولی و همکاران (۲۰۱۹)؛ وافره (۲۰۱۸)؛ شاهدآبادی و پورجوان (۲۰۱۲).	مردم سالاری

(منبع: یافته‌های پژوهش)

گام ششم: کنترل کیفیت. زمانی که دو رتبه‌دهنده پاسخگویان را رتبه‌بندی می‌کنند، برای ارزیابی میزان توافق بین این دو رتبه‌دهنده از شاخص کاپای کوهن استفاده می‌شود. با استفاده از نرم‌افزار SPSS سطح معناداری برابر با (۰/۰۰۰) و مقدار شاخص برابر با (۰/۶۱۱) محاسبه گردید، با توجه به کوچک‌تر بودن عدد معناداری از سطح ۹۵ درصد (۵/۰) لذا فرض استقلال کدهای استخراجی رد می‌شود. بنابراین می‌توان ادعا کرد که کدهای استخراج شده پایایی مناسبی داشته است.

گام هفتم: ارائه یافته ها. ۵۴ مقاله انتخاب شده از سوی پژوهشگران مورد بررسی قرار گرفت و اطلاعات مورد نیاز بر اساس هدف پژوهش شناسایی گردید. ترکیب یافته‌ها پس از اعمال نظر خبرگان در ۲ مقوله اصلی و ۱۸ مقوله فرعی ارائه شد (شکل ۲).

شکل شماره ۲: الگوی مفهومی تحقیق

(منبع: یافته‌های پژوهش)

اعتبار سنجی مدل

در پژوهش حاضر به منظور تایید مدل به دست آمده از روش دلفی استفاده گردید. اولین مرحله در روش دلفی، تشکیل پانل خبرگان و نحوه انتخاب اعضای آن است. برای این اساس تعداد ۱۱ نفر از خبرگان دانشگاهی و حرفه‌ای با توجه به سطح تحصیلات، آشنایی با روش پژوهش و همچنین برخورداری از تجربه در زمینه حکمرانی خوب با استفاده از نمونه‌گیری قضاوتی و غیراحتمالی انتخاب شدند. پس از تعیین اعضای پانل پرسشنامه‌ای بر اساس مطالعات انجام شده و مدل پژوهش طراحی و در اختیار خبرگان قرار گرفت؛ بدین ترتیب در دور اول اعضای پانل بر روی ۲ مقوله اصلی و ۱۸ شاخص شناسایی شده اظهار نظر نموده و تمامی عوامل را دارای تاثیر بسیار زیاد (ضریب بالاتر از ۰/۷) بر حکمرانی خوب تشخیص دادند. بعد از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها و تحلیل نتایج و ارزیابی دیدگاه صاحب-نظران؛ در مرحله دوم با توجه به اینکه عاملی با سطح اهمیت متوسط و پایین وجود نداشت

لذا هیچ عاملی حذف نگردید و با توجه به توافق حاصل شده دوره‌های دلفی خاتمه یافت. یافته‌های حاصل از اجرای روش دلفی در هر دو دور در جدول شماره ۲ گزارش شده است.

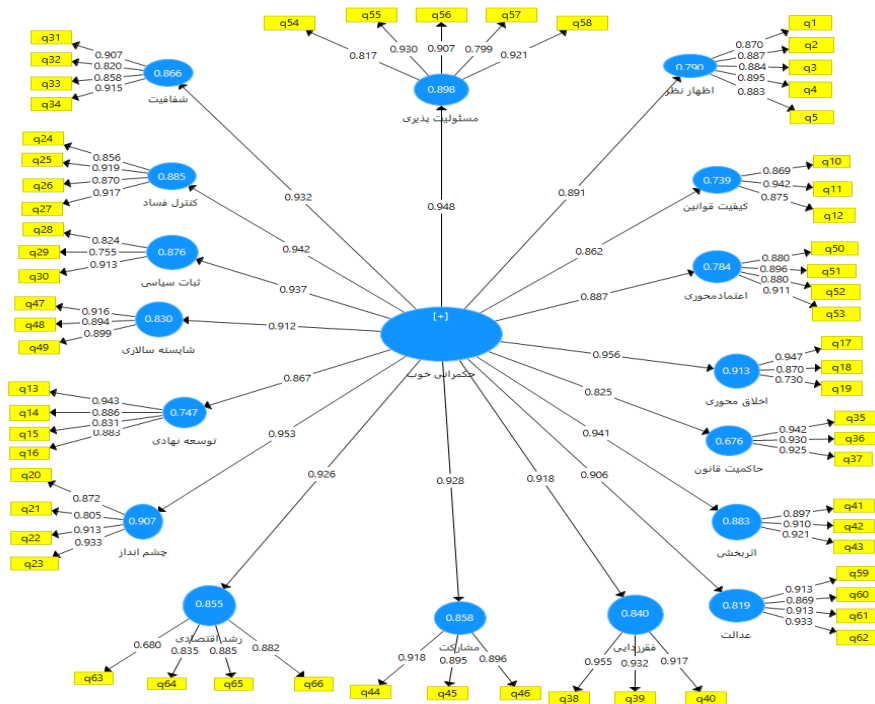
جدول شماره ۲: نتایج حاصل از اجرای روش دلفی در مرحله ۱ و ۲

شاخص‌ها	نتیجه مرحله ۱	نتیجه مرحله ۲	اختلاف	نتیجه
گویه ۱	۰/۷۷۸	۰/۷۹۵	۰/۰۱۷	توافق
گویه ۲	۰/۷۳۸	۰/۸۰۶	۰/۰۶۹	توافق
گویه ۳	۰/۷۴۱	۰/۷۹۰	۰/۰۴۹	توافق
گویه ۴	۰/۷۷۷	۰/۸۵۳	۰/۰۷۶	توافق
گویه ۵	۰/۸۱۳	۰/۸۵۲	۰/۰۴۰	توافق
گویه ۶	۰/۸۰۳	۰/۸۰۸	۰/۰۰۵	توافق
گویه ۷	۰/۹۲۸	۰/۹۰۸	۰/۰۲۱	توافق
گویه ۸	۰/۸۹۰	۰/۸۹۰	۰/۰۰۰	توافق
گویه ۹	۰/۷۴۱	۰/۷۹۰	۰/۰۴۹	توافق
گویه ۱۰	۰/۹۱۸	۰/۸۹۴	۰/۰۲۴	توافق
گویه ۱۱	۰/۷۳۱	۰/۸۱۷	۰/۰۸۵	توافق
گویه ۱۲	۰/۸۶۶	۰/۸۴۹	۰/۰۱۷	توافق
گویه ۱۳	۰/۷۰۸	۰/۷۵۴	۰/۰۴۷	توافق
گویه ۱۵	۰/۹۳۲	۰/۸۹۷	۰/۰۳۵	توافق
گویه ۱۴	۰/۷۴۱	۰/۷۹۰	۰/۰۴۹	توافق
گویه ۱۶	۰/۸۴۷	۰/۸۳۰	۰/۰۱۷	توافق
گویه ۱۷	۰/۸۲۷	۰/۷۹۹	۰/۰۲۸	توافق
گویه ۱۸	۰/۸۹۶	۰/۸۷۵	۰/۰۲۱	توافق

(منبع: یافته‌های پژوهش)

بر این اساس هر ۱۸ معیار شناسایی شده بر اساس روش فراترکیب و تایید شده توسط پانل خبرگان مورد پذیرش نهایی قرار گرفت. در مرحله بعد و به منظور اعتباریابی مدل پژوهش از تحلیل عاملی تأییدی و مدل‌سازی معادلات ساختاری در محیط نرم‌افزار Smart PLS نسخه ۲ استفاده شد. شکل شماره ۳ خروجی تحلیل عاملی تأییدی در حالت تخمین استاندارد را نشان می‌دهد. در حالت تخمین استاندارد بارهای عاملی نمایش داده می‌شوند. هر چه بارهای عاملی بزرگتر و به عدد ۱ نزدیکتر باشند یعنی مولفه بهتر می‌تواند متغیر

مکنون یا پنهان را تبیین نماید. اگر بار عاملی کمتر از $0/3$ باشد رابطه ضعیف در نظر گرفته شده و از آن صرف نظر می‌شود. بار عاملی بین $0/3$ تا $0/6$ قابل قبول و اگر بیشتر از $0/6$ باشد خیلی مطلوب است. همانطور که در شکل شماره ۳ نشان داده شده است بار عاملی همه شاخص‌ها بیشتر از $0/3$ است؛ بنابراین شاخص‌ها تبیین‌کننده مناسبی برای متغیر مورد نظر هستند.

شکل شماره ۳: مدل اندازه‌گیری متغیر پژوهش در حالت تخمین استاندارد

وزن دهی به شاخص‌ها با استفاده از تکنیک سوآرا

به منظور اولویت‌بندی شاخص‌های شناسایی شده از تکنیک سوآرا استفاده شد. گام‌های اصلی برای وزن‌دهی به روش سوآرا به شرح زیر است:

- گام اول: مرتب کردن شاخص‌ها؛

در ابتدا شاخص‌های مورد نظر تصمیم‌گیرندگان به عنوان شاخص‌های نهایی و بر اساس درجه اهمیت، انتخاب و مرتب می‌شوند. براین اساس مهم‌ترین شاخص‌ها در رده‌های بالاتر و شاخص‌های کم اهمیت‌تر در رده‌های پایین‌تر قرار می‌گیرند.

• گام دوم: تعیین اهمیت نسبی هر شاخص (S_j)؛

در این مرحله اهمیت نسبی هر شاخص نسبت به شاخص قبلی مشخص می‌شود که این مقدار در تکنیک سوآرا با عنوان S_j نمایش داده می‌شود.

• گام سوم: محاسبه ضریب K_j ؛

این ضریب که تابعی از مقدار اهمیت نسبی هر شاخص می‌باشد با استفاده از رابطه شماره ۱ محاسبه می‌گردد.

رابطه (۱)

$$K_j = S_j + 1$$

• گام چهارم: محاسبه وزن اولیه هر شاخص؛

وزن اولیه شاخص‌ها از طریق رابطه شماره ۲ محاسبه می‌شود. در این رابطه باید توجه داشت که وزن شاخص نخست که مهم‌ترین شاخص است ۱ در نظر گرفته می‌شود. رابطه

(۲)

$$q_j = \frac{q_{j-1}}{K_j}$$

• گام پنجم: محاسبه وزن نرمال نهایی؛

در آخرین مرحله از روش سوآرا وزن نهایی شاخص‌ها که وزن نرمال شده نیز محسوب می‌شود از طریق رابطه شماره ۳ محاسبه می‌گردد.

رابطه (۳)

$$w_j = \frac{q_j}{\sum q_j}$$

همانگونه که در جدول شماره ۳ ملاحظه می‌شود، بر مبنای روش سوآرا از افراد خواسته شده تا معیارها را بر اساس اهمیت مرتب کنند؛ که این اولویت‌بندی در ستون اول جدول نشان داده شده است. همچنین گام‌های دوم تا چهارم روش سوآرا به ترتیب در ستون‌های ۲ و ۳ جدول قابل ملاحظه است. در نهایت با پیمودن گام نهایی و نرمال سازی اوزان معیارهای

موثر بر حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار، وزن نهایی آنها در ستون شماره ۴ جدول زیر نشان داده شد.

جدول شماره ۳: اولویت بندی شاخص‌ها با تکنیک سوآرا

شاخص‌ها	متوسط اهمیت نسبی	Kj	وزن اولیه	وزن نرمال
اظهار نظر و پاسخگویی	۱	۱	۱	۰/۱۴۱
کیفیت قوانین	۰/۰۹	۱/۱۲	۰/۸۰۱	۰/۱۳۱
کنترل فساد	۰/۰۹	۱/۰۹	۰/۹۱۷	۰/۱۲۳
حاکمیت قوانین	۰/۲۴	۱/۲۴	۰/۷۴	۰/۱۰۲
شفافیت	۰/۰۵	۱/۰۵	۰/۷۰۵	۰/۰۹۹۵
چشم انداز و برنامه ریزی	۰/۱۹	۱/۱۹	۰/۵۹۲	۰/۰۸۰۱
اثر بخشی و کارایی	۰/۱۱	۱/۱۱	۰/۴۲	۰/۰۷۰۰
اخلاق محوری	۰/۰۵	۱/۰۵	۰/۴	۰/۰۶۹۸
مسئولیت پذیری	۰/۰۹	۱/۰۹	۰/۳۶۷	۰/۰۶۱۰
اعتماد محوری	۰/۱۲	۱/۱۲	۰/۳۲۸	۰/۰۵۶۱
عدالت	۰/۲۱	۱/۲۱	۰/۲۷۱	۰/۰۴۱۵
فقرزدایی	۰/۱۸	۱/۱۸	۰/۲۳	۰/۰۴۰۳
رشد اقتصادی	۰/۲۵	۱/۲۵	۰/۱۸۴	۰/۰۳۹۰
مشارکت	۰/۱۸	۱/۱۸	۰/۱۵۶	۰/۰۳۴۱
توسعه نهادی	۰/۳۱	۱/۳۱	۰/۱۱۹	۰/۰۲۷۰
شایسته سالاری	۰/۰۴	۱/۰۴	۰/۱۱۴	۰/۰۲۳۱
اعتماد محوری	۰/۱۱	۱/۱۱	۰/۱۰۳	۰/۰۲۱۰
ثبات سیاسی و خشم	۰/۲۱	۱/۲۱	۰/۰۸۵	۰/۰۱۸۰

(منبع: یافته‌های پژوهش)

محاسبه وزن نهایی شاخص‌های پژوهش که در جدول شماره ۳ ارائه شده است؛ نشان می‌دهد که شاخص اظهار نظر و پاسخگویی با وزن نهایی (۰/۱۴۱) به عنوان مهم‌ترین مولفه حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار شناسایی شده است و شاخص‌های کیفیت قوانین با وزن (۰/۱۳۱)؛ کنترل فساد با وزن (۰/۱۲۳)؛ حاکمیت قانون با وزن (۰/۱۰۲)؛ شفافیت با وزن (۰/۰۹۹) در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

درک و شناخت عمیق مفهوم حکمرانی خوب، می‌تواند معیارهای ارزشمندی را فراهم کند که به دولت‌ها و جوامع کمک کند تا درک بهتری از رابطه بین اشکال مختلف نهادی و راه‌های فراهم آوردن سلامت اجتماعی-اقتصادی برای شهروندان به دست آید. از این رو پژوهش حاضر با هدف شناسایی و اولویت‌بندی عوامل موثر بر حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار در میان سازمان‌های دولتی استان سیستان و بلوچستان به روش آمیخته اکتشافی انجام شد. بدین ترتیب با استفاده از روش فراترکیب ۵۴ مقاله حوزه حکمرانی خوب و توسعه پایدار مورد بررسی قرار گرفت و کدهای مربوطه شناسایی شد؛ سپس به منظور اعتبارسنجی مدل پژوهش با استفاده از تکنیک دلفی فازی، ۱۸ عامل شناسایی شده در دو راند دلفی مورد بررسی قرار گرفت و هر ۱۸ عامل به عنوان مولفه‌های نهایی حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار تایید شدند. همچنین نتایج تحلیل عوامل شناسایی شده با استفاده از تکنیک سوآرا نشان داد شاخص اظهار نظر و پاسخگویی مهمترین مولفه حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار می‌باشد؛ در تبیین نتیجه حاضر می‌توان گفت مدیران و تصمیم‌گیران در حوزه حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار جهت رسیدن به نتیجه مطلوب بخصوص در استان سیستان و بلوچستان که از موقعیت خاص سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و محیطی برخوردار است لازم است که شهروندان را به سمت مطالبه‌گری سوق دهند، متأسفانه یکی از اساسی‌ترین دلایل ناکامی سازمانها در تحقق تحول سازمانی و موفقیت اجتماعی، نداشتن رهبری توانمند و موثر (Keikha, 2021:3) در برقراری ارتباط با شهروندان و زیرمجموعه خود می‌باشد. در واقع شهروندان بایستی بتوانند دولت را در مورد تصمیماتی که زندگیشان را تحت تاثیر قرار می‌دهد مورد بازخواست و سوال قرار دهند که خود یکی از راههای موثر در بهبود عملکرد مدیران و سازمانها در سطوح مختلف اجرایی می‌باشد. چرا که تصمیمات اتخاذ شده توسط دولتمردان بیشتر از هر چیزی زندگی مردم را متاثر می‌سازد. بنابراین داشتن آزادی بیان حق مسلم شهروندان یک جامعه است؛ لذا مردم بایستی قادر باشند اهداف خود را انتخاب و پیگیری نموده و آزادانه نظرات خود را بیان کنند؛ چرا که آزادی بیان سبب مشارکت بیشتر افراد شده و این مشارکت خود عاملی برای دادن مشروعیت به نهادها و سازمانها از یکسو و رضایت بیشتر مردم و بهبود کیفیت

زندگی آنها از سوی دیگر خواهد شد. همچنین نتایج پژوهش نشان داد شاخص کیفیت قوانین به لحاظ اهمیت دومین عامل در حوزه حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار در سازمان‌های دولتی استان سیستان و بلوچستان می‌باشد. در تبیین نتیجه حاضر می‌توان گفت تدوین قوانین و مقررات سازگار با جامعه و زندگی شهروندان از اهمیت زیادی برخوردار است؛ قوانین بایستی به گونه‌ای طراحی شوند که اولاً مورد پذیرش مردم باشند و ثانیاً قابلیت کاربرد توسط دولتمردان را داشته باشند. قوانین و مقررات باید مبتنی بر قانون اساسی باشند چرا که بالاترین قانون در کشور ما است. لازم به ذکر است جامعه‌ای که به دنبال توسعه پایدار است بایستی پایبند به قوانین باشد و در هنگام تدوین قوانین و مقررات نیز این مساله را در نظر بگیرند که قوانین در حد بهینه باشد، نه چندان سهل‌گیرانه که رفتارهای بی‌قاعده و پر هزینه امور جامعه را مختل کند و نه چندان سخت‌گیرانه که راه بر انتخاب بهینه افراد بسته شود و مردم در مخاطره بروکراسی‌های اداری قرار دهد.

شاخص کنترل فساد در رتبه سوم مولفه‌های حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار قرار گرفت. زمانی که کارکنان بخش دولتی در جهت تامین منافع شخصی خود قوانین و مقررات را زیر پا می‌گذارند فساد اداری پیش می‌آید. فساد موجب تخریب پایه‌های اقتصادی و فاصله گرفتن از فعالیت‌های کارا و مولد شده و رفاه جامعه را کاهش می‌دهد. اگر دولت به دنبال بهبود شاخص‌های اجتماعی و اقتصادی کشور نظیر رشد اقتصادی بالاتر، افزایش سرمایه گذاری خارجی، افزایش رشد کسب و کار و همچنین بهبود کیفیت زندگی شهروندان است؛ باید مبارزه با فساد را در دستور کار خود قرار دهد. در تبیین نتیجه حاضر می‌توان گفت رصد دقیق سیستم‌های اداری در عصر جدید، حاکی از پدیده‌های نوظهور و خزنده فساد در سازمانها از جمله سوداگری اداری و رفتارهای سیاسی و ... است که با آثار مخرب‌تر و عمیق‌تر و در عین حال ناملموس‌تر، اصالت و سلامت اداره سازمانها را تهدید می‌کند؛ پدیده‌ای که موجب شده تا منصب‌ها، پست‌ها و جایگاه‌های سازمانی، ابزاری برای چپاول بیت‌المال، ارتقای پست مدیران و کارکنان و کسب امتیازهای گوناگون از منافع عمومی گردد. این پدیده از این جنبه قابل تأمل است که داد و ستدهای صورت گرفته بین افراد گوناگون، فقط به صورت اعطای پول و کسب امتیاز نیست و مهم‌تر اینکه با بررسی بخشی از ارتباطات متقابل افراد، کشف نمی‌شود و برای کشف آن باید زنجیره‌ای از ارتباطات، چرخه

تبادل قدرت، امتیاز، منصب و جایگاه سازمانی بررسی شود (Vinzi et al., 2010). وجود این مقوله در سازمان‌ها نشان‌دهنده محیط غیردموکراتیکی است که با عدم قطعیت، پیش‌بینی ناپذیری، کاهش ارزش‌های اخلاقی و بی‌احترامی به نهادها و قدرت‌های قانون اساسی همراه است و منجر به تهدید امنیت انسانی و منابع اقتصادی، سیاسی می‌گردد و سازوکارهای قضایی را تحت الشعاع خود قرار می‌دهد (Pourezza et al., 2018) و مهم‌تر از همه مردم جامعه را نسبت به حاکمیت و سیستم‌های حکمرانی بدبین می‌نماید. لذا مفهوم حاضر به عنوان یکی از ابزارهای حکمرانی خوب و توسعه پایدار در استان باید مورد مذاقه و توجه قرار گیرد. شاخص حاکمیت قانون نیز به عنوان چهارمین عامل حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار در استان سیستان و بلوچستان شناسایی گردید. حاکمیت قانون در یک جامعه با میزان احترامی که دولت مردان و شهروندان برای نهادهایی که با هدف وضع و اجرای قانون و حل اختلاف ایجاد شده‌اند سنجیده می‌شود. نتایجی چون احساس امنیت، خوشبختی و رضایت از زندگی با حاکمیت قانون در جامعه حاصل می‌شود. در نهایت شاخص شفافیت به عنوان پنجمین مولفه موثر در حوزه حکمرانی خوب شناسایی گردید. در عرصه‌ی حکمرانی خوب شفافیت به مفهوم آشکار بودن اطلاعات دولتی و حق دسترسی و آگاهی شهروندان از آن اطلاعات است. در واقع، یکی از اصول حاکم بر حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار در استان اصل شفافیت است، و تمام تصمیمات می‌تواند متأثر از آن باشد. شفافیت به عنوان ابزار پاسخگویی مقامات، مانع فساد و از عوامل پیشرفت و توسعه است. شفافیت‌سازی قوانین و تقویت و توسعه چارچوب‌های حقوقی و اخلاقی حاکم می‌تواند به عنوان عامل موثری در جلوگیری از فساد و در نتیجه ایجاد اعتماد عمومی به نظام حاکمیت و رشد و توسعه شود. در پایان باید گفت خروجی یک مطالعه باید چراغ راهی برای پژوهش‌های کمی و کیفی بعد از خود باشد بنابراین بر اساس نتایج پژوهش و با توجه به اینکه مولفه اظهارنظر و پاسخگویی مهمترین مولفه حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار می‌باشد و نشان‌دهنده میزان مشارکت شهروندان در انتخاب دولت و نظام سیاسی است و همچنین بیانگر آزادی بیان و آزادی احزاب و تشکل‌ها و اجتماعات و آزادی رسانه‌ها و جمعی می‌باشد؛ لذا پیشنهاد می‌شود حضور و نقش احزاب و تشکل‌ها در جامعه بیشتر شود تا رسانه‌ها و افراد گوناگون بدون ترس از برچسب خوردن و یا تهدید منافع خود

بتوانند آزادانه فعالیت نموده و نظر خود را بیان کنند که این امر می‌تواند نشان دهنده وضعیت مناسب حکمرانی خوب و توسعه پایدار در سطح جامعه باشد. همچنین با توجه به اینکه پاسخگویی یکی از نیازهای کلیدی حکمرانی خوب می‌باشد، پیشنهاد می‌شود نه تنها نهادهای دولتی، بلکه بخش خصوصی و سازمانهای غیرانتفاعی و غیردولتی نیز به عموم مردم و نسبت به فعالیت‌های خود پاسخگو باشند، این امر زمینه بهبود وضعیت حکمرانی خوب را در استان فراهم خواهد نمود و مطالبه‌گری را در شهروندان تقویت می‌نماید. با توجه به اینکه از دیدگاه خبرگان مولفه شفافیت دارای کمترین وزن به نسبت سایر مولفه‌های حکمرانی خوب با رویکرد توسعه پایدار می‌باشد لذا پیشنهاد می‌شود سازمانها دولتی استان هر چه سریعتر به سمت تحقق دولت الکترونیک حرکت نموده و استفاده از تکنولوژی اطلاعات که خود سبب می‌شود شفافیت در انجام کارها افزایش یابد را مبنای عملکرد خود قرار دهند، در این صورت بسیاری از واسطه‌ها حذف و برخی از فسادهای اداری به خصوص در سطوح پایین کنترل می‌گردد. به کمک تکنولوژی اطلاعات، بسیاری از استعلامها، مراجعات افراد و همچنین زمان انجام خدمات کاهش می‌یابد که خود زمینه ساز رضایت شهروندان و بهبود وضعیت حکمرانی خوب در سطح جامعه و استان خواهد شد که البته تحقق این امر منوط به تجهیز و بهبود زیرساخت‌ها در سطح سازمانهای دولتی و جامعه می‌باشد. در نهایت جهت تحقق توسعه پایدار در حوزه حکمرانی خوب و در سطح استان سیستان و بلوچستان پیشنهاد می‌شود در سطوح عالی تصمیم‌گیری سعی در ایجاد دیدگاه مشترک در جامعه و در چارچوب اسناد بالادستی در خصوص آرمانها و ارزشها، منافع، راههای تحقق آنها و چگونگی بهره‌برداری از سازوکارهای متعدد جهت رشد و توسعه استان؛ هنجارسازی و سپس اجرا شود. همچنین مشارکت جوامع مدنی، دانشگاهی و بخش خصوصی در تبادل نظرها، تدوین راهبردهای توسعه و اجرا نقش بسزایی در تحقق توسعه پایدار در حوزه حکمرانی خوب خواهد داشت.

منابع فارسی

آرایی، وحید؛ قاسمی، ابوالفضل؛ معینی فر، یاسر. (۱۳۹۶). توصیه‌های سیاستی موانع حکمروایی خوب در مدیریت دولتی (مطالعه موردی: فرمانداری و شهرداری مینودشت). *مجله مطالعات راهبردی در سیاست عمومی*، ۷(۲۵)، ۱۱۳-۱۳۳.

- افتخارزاده، سعید. (۱۳۹۳). درآمدی بر توسعه پایدار، تهران: ناشر آرون.
- امام‌جمعه‌زاده، سیدجواد؛ شهرام نیا، امیرمسعود؛ صفریان گرمه خانی، روح‌الله. (۱۳۹۵). الگوی حکمرانی خوب؛ جامعه همکار و دولت کارآمد در مدیریت توسعه. *فصلنامه تخصصی علوم سیاسی*، ۱۲(۳۶): ۴۰-۷.
- آهنی، منا؛ موسی‌خانی، مرتضی؛ نجف‌بیگی، رضا؛ افشارکاظمی، محمدعلی. (۱۳۹۸). تحلیل خوشه‌ای موقعیت ایران در جهان و روندهای آتی بر اساس مولفه‌های حکمرانی خوب. *فصلنامه آینده پژوهی مدیریت*. ۳۰(۱): ۹۹-۱۱۸.
- پورعزت، علی اصغر؛ قربانی، علی؛ عبدی، جهان؛ نجارشمس، فاطمه. (۱۳۹۷). بازنمایی سیستم تاراج نوین در قالب سوداگری اداری. *مدیریت دولتی*، ۱۰(۲): ۲۰۹-۲۲۶.
- doi:10.22059/jipa.2018.247808.2150
- حاجیلو، محمد؛ محمدی، نبی‌اله؛ درودی، هما؛ منصوری، علی. (۱۴۰۰). تدوین الگوی توسعه منابع انسانی آموزش محور مبتنی بر حکمرانی خوب در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور. *فصلنامه راهبردهای آموزش در علوم پزشکی*. ۱۴(۴): ۱۶۱-۱۷۱.
- حشمت‌زاده، محمدباقر؛ حاجی یوسفی، امیرمحمد؛ طالبی، محمدعلی. (۱۳۹۶). بررسی موانع تحقق حکمرانی خوب در فرهنگ سیاسی ایران. *جستارهای سیاسی معاصر، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی*، ۸(۱): ۱-۲۴.
- دادخواه، هادی؛ زمانیان، غلامرضا؛ دهمرده قلعه نو، نظر. (۱۳۹۷). نقش حکمروایی خوب و اقتصاد مقاومتی در توسعه شهری، *فصلنامه راهبرد*، ۲۷(۲): ۱۴۱-۱۶۲.
- دقتی، عادل؛ یعقوبی، نورمحمد؛ کمالیان، امین؛ دهقانی، مسعود. (۱۳۹۹). طراحی استقرار و توسعه حکمرانی خوب الکترونیک با استفاده از الگوی فراترکیب. *پژوهش‌های مدیریت در ایران*، ۲۴(۲): ۱-۳۴.
- رزمی، محمد جواد؛ صدیقی، سمیه؛ رضاییان، سمانه. (۱۳۹۴). الزامات حکمرانی خوب برای دستیابی به توسعه انسانی. *مجله تحقیقات اقتصاد توسعه و برنامه ریزی*، ۴(۲): ۵۱-۵۷.
- زاینده رودی، محسن؛ خسروآبادی، محمد؛ شکیبایی، علیرضا. (۱۳۹۶). بررسی تاثیر شاخص‌های حکمرانی خوب بر توزیع درآمد با استفاده از پانل داده (مطالعه موردی: منتخب کشورهای جنوب غرب آسیا). *فصلنامه تحقیقات اقتصادی (رشد و توسعه پایدار)*، ۱۷(۳): ۲۵-۵۲.
- زهیری، علیرضا. (۱۳۹۴). نسبت اکولوژیکی الگوی حکمرانی خوب. *مجله علوم سیاسی*، ۱۷(۶۶): ۸۷-۱۱۱.
- عربی، سید هادی؛ لشکری، علیرضا. (۱۳۸۴). توسعه در آینه تحولات، سازمان مطالعه و تدوین

- کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، تهران.
- کیخا، عالمه؛ شه بخش، ایمان. (۱۳۹۹). بررسی نقش سوداگری اداری بر بازتاب‌های مضمحل‌کننده شغلی با نقش میانجی رفتار سیاسی کارکنان. *فراپند مدیریت و توسعه*. ۳۳ (۳): ۳۱-۴۷.
- کیخا، عالمه. (۱۴۰۰). پیش‌بینی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی بر اساس مدل رهبری هوشمند. نامه آموزش عالی، ۱۴ (۵۴): ۱-۱۸.
- گودرزوند چگینی، مهرداد. (۱۳۹۴). توسعه پایدار؛ شاخص‌ها و سیاست. *فصلنامه سیاست جهانی*، ۲۴ (۲): ۲۱۶-۲۳۷.
- گودینی، مریم. (۱۳۹۹). مفهوم پایداری در مدیریت تولید، *اولین کنفرانس بین‌المللی چالش‌ها و راه‌حل‌های نوین در مهندسی صنایع، مدیریت و حسابداری*، ساری.
- ملکی‌نیا، عماد؛ بازرگان، عباس؛ واعظی، مظفرالدین؛ احمدیان، مجید. (۱۳۹۴). شناسایی و اولویت‌بندی مولفه‌های دانشگاه پایدار. *فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی*، ۲۰ (۳): ۱-۲۶.
- مولایی، یوسف؛ امین‌منصور، جواد. (۱۳۹۸). راهبرد ملی توسعه پایدار: چالش‌ها و فرصت‌ها. *فصلنامه سیاست*، ۴۹ (۳): ۸۶۲-۸۳۷.
- نجفی، محمدباقر؛ فتح‌الهی، جمال؛ محمدپور، فرحناز. (۱۳۹۸). نقش حکمرانی خوب در تحقق اقتصاد دانش‌بنیان در ایران (در قالب مدل ماریچ چهارگانه). *پژوهش‌های رشد و توسعه پایدار (پژوهش‌های اقتصادی)*. ۱۹ (۱): ۱۲۹-۱۶۰.
- یاراحمدی، محسن‌الماسی فرد، محمد رسول. (۱۳۹۶). ارزیابی وضعیت حاکمیت در سازمان‌های دولتی مطالعه موردی: استان کرمانشاه. *اولین کنفرانس بین‌المللی برنامه‌ریزی اقتصادی، توسعه پایدار و متوازن منطقه‌ای؛ رویکردها و کاربردها*، کردستان.

References

- Ahani, M., Musa Khani, M., Najaf Beigi, R., Afshar Kazemi, M. (2019). Cluster analysis of Iran's position in the world and future trends based on good governance components. *Management Futurology*, 30 (1116), 99-118. (In Persian).
- Alshuwaikhat, H. M., Abubakar, I. R., Aina, Y. A., Adenle, Y. A., Umair, M. (2017). The development of a GIS-based model for campus environmental sustainability assessment. *Sustainability*, 9(3), 439.
- Arabi, S.H., Lashkari, A. (2005), *Development in the Mirror of Developments*, Organization for the Study and Compilation of Humanities Books of Universities (SAMT), Tehran. (In Persian).

- Araei, V., Ghasemi, A., Moeini-far, Y. (2017). Policy Recommendations Obstacles to Good Governance in Public Administration (Case Study: Minoodasht Governorate and Municipality). *Journal of Strategic Studies in Public Policy*, 7(25), 113-133. (In Persian).
- Bassam, A. (2019). Building an effective knowledge management system in Saudi Arabia using the principles of good governance. *Resources Policy*, 64, 101-109.
- Brandon, P S. & Lombardi, P. (2005). *Evaluating Sustainable Development in the built environment*. (Oxford: Blackwell Science Ltd).
- Catalano, A. (2013). Patterns of Graduate Students' Information Seeking Behavior: A Meta-Synthesis of The Literature. *Journal of Documentation*, 69(2), 243-74.
- Dadkhah, H., Zamanian, Gh. Dahmardeh, N., (2018). The role of good governance and resistance economy in urban development. *Strategy*, 27 (2), 141-162. (In Persian).
- Deghati, A., Yaghoubi, N M., Kamalian, A R, Dehghani, M. (2020). Designing a deployment model and developing good e-governance using a meta-combined approach. *Management Research in Iran*, 24 (2), 1-34. (In Persian).
- Dhaoui, I. (2019). Good governance for sustainable development. *Advances in Developing Human Resources*, 10(6), 1-9.
- Eftekhari Zadeh, S. (2014). *Introduction to Sustainable Development*, Thran: Aroon Publisher. (In Persian).
- Emam-Jomezade, S.J., Shahram-nia, A.M., Safarian-Gamekhani, R.A. (2016). Good governance model; co-operative society and efficient government indevelopment management. *Journal of Political Science*, 12(36), 7-40. (In Persian).
- Godini, M. (2020) Concept of Sustainability in Production Management, *1st International Conference on Challenges and New Solutions in Industrial Engineering, Management and Accounting*, Sari. (In Persian).
- Goodarzwand Chegini, M. (2015). Sustainable Development; Indicators and policies, *World Politics Quarterly*, 4 (2): 237-216. (In Persian).
- hajiloo M, mohammadi N, doroudi H, mansori A.(2021). Designing an education-based human resource development model with good governance in Iranian medical universities: A Qualitative Research. *Educ Strategy Med Sci*; 14 (4) :161-171. URL: <http://edcbmj.ir/article-1-2680-en.html>. (In Persian).
- Heshmatzadeh, M., HajiYousefi, A., Talebi, M. (2017). Investigating the obstacles to the realization of good governance in Iranian political culture.

- Contemporary Political Essays, *Institute of Humanities and Cultural Studies*, 8 (1), 1-24. (In Persian).
- Ivascu, L., (2013). *Contributii privind managementul riscului in intreprinderea*. Editura Politehnica, Timisoara.
- Kaur, H., Garg, P. (2019). Urban sustainability assessment tools: A review. *Journal of cleaner production*, 2(10), 146-158.
- Keikha A, Shahbakhsh Ghalami I. (2020). The Role of Administrative Trading in Job Destructive Reflections: with the Mediating Role of Employees' Political Behavior. *JMDP*; 33 (3):31-47
URL: <http://jmdp.ir/article-1-3851-fa.html>(In Persian).
- Keikha, A. (1400). Predicting the educational performance of faculty members based on the smart leadership model. *Letter of Higher Education*, 14 (54): 1-18.(In Persian).
- Keršulienė, V., Zavadskas, E. K., & Turskis, Z. (2010). Selection of rational dispute resolution method by applying new step-wise weight assessment ratio analysis (SWARA). *Journal of business economics and management*, 11(2), 243-258.
- Kwaku Kyem, P. (2016). Mobile Phone Expantion and Opportunities for EGovernance in Sub-Saharan Africa. *The electronic Journal of information systems in developing countries*, 75(6), 1-15.
- Maleki Nia, E., Bazargan, A, Vaezi, M., Ahmadian, M. (2015), Identifying and Prioritizing Components of Sustainable University. *Quarterly Journal of Research and Planning in HigherEducation*, 20(3), 1-26. (In Persian).
- Mirmousa, S., Denavi, H. D. (2015). The application of fuzzy DYMTL approach to investigating the effect of outsourcing components. *Fen Bilimleri Dergisi (CFD)*, 36(4).
- Molaei, Y., Amin Mansour, J. (2018). National Strategy for Sustainable Development: Challenges and Opportunities. *Politics Quarterly*, 49 (3): 862-837. (In Persian).
- Najafi, M., Fath Elahi, J., Mohammadpour, F. (2019). The role of good governance in the realization of knowledge-based economy in Iran (in the form of a quadruple helix model). *Sustainable growth and development research (economic research)*, 19 (1), 129-160.(In Persian).
- Pourezzat, A., Ghorbani, A., Abdi, J., Najjar Shams, F. (2018). Recall of New Spoil System as Administrative Trader. *Journal of Public Administration*, 10(2), 209-226. doi: 10.22059/jipa.2018.247808.2150(In Persian).
- Razmi, M.j., Sedighi, S., Rezayian, S. (2015). Requirements for good governance to achieve human development. *Journal of Developmental and PlanningEconomics Research*, 4(2), 51-57. (In Persian).

- Sajid, I. (2017). The impact of Civil Society Organization on good Governance. *Scientific Journal of Management and Social Sciences*, 1(1), 2-10.
- Sheng, Y.K. (2009). *What is good governance?* United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. Poverty Reduction Section. UNESCAP, UN Building, Rajdamnern Nok Ave. Bangkok 10200, Thailand. www.unescap.org/pdd
- Sterling, S. (2010) Learning for resilience, or the resilient learner? Towards a necessary reconciliation in a paradigm of sustainable education, *Environmental Education Research*, 16:5-6, 511-528, DOI: 10.1080/13504622.2010.505427
- Stojanović, I., Ateljević, J., & Stević, R. S. (2016). Good Governance as a Tool of Sustainable Development. *European Journal of Sustainable Development*, 5(4), 558. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2016.v5n4p558>.
- Tanja A. Börzel, Sonja Grimm. (2018). Building Good (Enough) Governance in Postconflict Societies & Areas of Limited Statehood: The European Union & the Western Balkans. *Daedalus*; 147 (1): 116-127. Doi: https://doi.org/10.1162/DAED_a_00478
- Vinzi, V. E., Chin, W. W., Henseler, J., & Wang, H. (2010). *Handbook of Partial Least Squares* (Vol. 201): Springer
- Wheeler, S. M., Beatley, T. (2014). *Sustainable urban development reader*. Routledge.
- Yarahmadi, M. Almasifard, M. (2017). *Assessing the governance situation in government organizations (Case study: Kermanshah province)*. The First International Conference on Economic Planning, Sustainable and Balanced Regional Development; Approaches and Applications, Kurdistan. (In Persian).
- Zayanderoudi, M., khosroabadi, M., Shakibaei, A. (2017). Investigating the Impact of Good Governance Indices on Income Distribution Using Data Panel (Case Study: Selected Southwest Asian Countries). *Quarterl Journal of Economic Research (Sustainable Growth and Development)*, 17(3), 25-52. (In Persian).
- Zoheiri, A., (2014). Ecological ratios of good governance model. *Political Science Quarterly*, 17(66), 87-111. (In Persian).